

Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 - plan zadań ochronnych (PZO)

1. Etap wstępny pracy nad Planem

1.1. Informacje ogólne

Nazwa obszaru	Stawy Wielikąt i Las Tworkowski	
Kod obszaru	PLB240003	
Opis granic obszaru	Pobierz punkty w formacie CSV	
SDF	ID	Data dodania
	SDF PLB240003	2013-10-30 16:08:01
Położenie	Krzyżanowice(gmina wiejska), Powiat: Raciborski(woj. śląskie) Lubomia(gmina wiejska), Powiat: Wodzisławski(woj. śląskie)	
Powierzchnia obszaru (w ha)	914.5	
Status prawny	Obszar specjalnej ochrony ptaków	
Termin przystąpienia do sporządzenia Planu	2011-03-17	
Termin zatwierdzenia Planu		
Koordynator Planu	Katarzyna Kociuba	
Planista regionalny	Anna Supera	
Sprawujący nadzór	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach	

1.2 Ustalenie terenu objętego Planem

Brak krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa, pokrywających się z obszarem, które powodują wyłączenie części terenu ze sporządzania Planu

Teren objęty PZO: **Stawy Wielikąt i Las Tworkowski** o powierzchni **914.5 (ha)**

1.3. Mapa obszaru Natura 2000

Legenda:

■ - Stawy Wielikąt i Las Tworkowski (Obszar PZO)

Mapa poglądowa obszaru Natura 2000 z wyszczególnieniem powierzchni wyłączonych i niewyłączonych ze sporządzania planu zadań ochronnych.

1.4. Opis założeń do sporządzania Planu

Obszar specjalnej ochrony ptaków Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady 79/409/EWG z 1979 r. o ochronie dziko żyjących ptaków. Ostoja ta wyznaczona została jako Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków w drodze Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 - Dz. U. Nr 198, poz. 1226 (zmienione Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków - Dz. U. Nr 25, poz. 133).

Obszar Natura 2000 obejmuje fragment doliny Odry na południe od Raciborza z kompleksem stawowym "Wielikąt" (po prawej stronie Odry) wraz z terenem lasu łąkowego "Ligota Tworkowska" (po lewej stronie Odry). Kompleks składa się z dziewięciu większych (17-41 ha) i kilkunastu małych stawów. Na większości stawów występują szuwary w postaci wąskich, przybrzeżnych pasów, a tylko na niektórych mniejszych stawach tworzą rozległe łąki. Część ogroblowania porastają stare drzewa liściaste. Las Tworkowski jest miejscem gniazdowania bielika, a miejscem żerowania są stawy. Na terenie ostoi stwierdzono występowanie 22 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 2 gatunki ptaków migrujących, regularnie występujących, nie wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady tj.: helmiatka i rycyk.

Obszar specjalnej ochrony ptaków Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 został wyznaczony dla ochrony gatunków ptaków:

- Bąk *Botaurus stellaris* (kod: A021)
- Bączek *Ixobrychus minutus* (kod: A022)
- Podgorzałka *Aythya nyroca* (kod: A060)
- Bielik *Haliaeetus albicilla* (kod: A075)
- Błotniak stawowy *Circus aeruginosus* (kod: A081)
- Siewka złota *Pluvialis apricaria* (kod: A140)
- Rybitwa rzeczna *Sterna hirundo* (kod: A193)
- Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus* (kod: A234)
- Podróżniczek *Luscinia svecica* (kod: A272)
- Mucholówka białoszyja *Ficedula albicollis* (kod: A321)

Lista przedmiotów ochrony uległa weryfikacji w toku prac nad planem zadań ochronnych. We wrześniu 2011r., związku z koniecznością weryfikacji danych, na podstawie których wskazywane były obszary specjalnej ochrony ptaków, w latach 2009-2011 przeprowadzono korektę bazy zawierającej dane dotyczące liczebności poszczególnych gatunków ptaków występujących w obszarach Natura 2000 oraz oszacowano rzeczywisty ich udział w populacji krajowej. Oprócz weryfikacji danych wyjściowych, obejmującej korektę błędów naukowych polegających na niewłaściwym wskazaniu gatunków stanowiących przedmioty ochrony, uzupełniono i poprawiono dane o liczebnościach w oparciu o dostępne źródła literaturowe oraz przeprowadzone inwentaryzacje ornitologiczne. Zgodnie z aktualnym SDF (aktualizowany we wrześniu 2011r. przez GDOŚ) przedmiotami ochrony w obszarze są:

ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG:

- Bączek *Ixobrychus minutus* (kod: A022)

- Podgorzałka *Aythya nyroca* (kod: A060)
- oraz **trzy gatunki ptaków Regularnie występujące Ptaki Migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG:**
- Hełmiatka *Netta rufina* (A058)
- Perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus* (A005)
- Krakwa *Anas strepera* (A051)

Na terenie ostoi Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 znajduje się specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Las koło Tworkowa PLH240040. Ze względu na częściowe pokrywanie się przedmiotowych obszarów, w trakcie procesu opracowywania planów zadań ochronnych dla ww. obszarów będzie również analizowana kwestia unikania kolizji zadań wypracowanych dla obszar specjalnej ochrony ptaków Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 z zadaniami wypracowanymi dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk. Zadania ochronne wypracowane dla obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 będą uwzględniać fakt położenia w jego granicach obszaru Natura 2000 Las koło Tworkowa PLH240040. W związku z tym, opracowanie planów zadań ochronnych dla tych dwóch obszarów prowadzone jest równolegle.

Przedmiotowy obszar Natura 2000 nie pokrywa się z krajową formą ochrony, dla której ustanowiono plan ochrony lub zadania ochronne uwzględniające zakres, o których mowa w art 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn zm.) ani też z obszarem będącym w zarządzie nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu uwzględnia zakres, o którym mowa w art 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn zm.). W odniesieniu do tego obszaru nie może mieć zatem zastosowania przepis art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn zm.) tj. możliwość odstąpienia od sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 lub jego części.

Zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody dla obszarów Natura 2000 obowiązkowo sporządza się plan zadań ochronnych ustanawiany w drodze zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska na okres 10 lat.

Zarządzenie w sprawie planu zadań ochronnych winno być wydane w ciągu 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską, jako mającego znaczenie dla Wspólnoty.

Plan zadań ochronnych jest narzędziem zarządzania zasobami przyrody, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Podstawowym celem opracowania planu zadań ochronnych jest jak najszybsze rozpoczęcie działań niezbędnych dla skutecznej ochrony czyli zapewnienie, że siedliska przyrodnicze i gatunki, dla ochrony których wyznaczono obszar, nie zostaną utracone. Plan ma określić aktualny stan przedmiotów ochrony, zagrożenia dla utrzymania lub osiągnięcia ich właściwego stanu przez co należy rozumieć zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i siedlisk przyrodniczych na danym terenie oraz niezbędne działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie, a także terenu i terminu ich wdrażania.

W świetle przepisów ustawy o ochronie przyrody, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawiając plan zadań ochronnych, zobowiązany jest kierować się, przede wszystkim koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

W związku z tym, przyjmuje się następujące założenia do sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003.

I. Założenia podstawowe:

1. wyznaczenie zadań ochronnych na okres 10 lat (zgodnie z art. 28 ustawy z dnia kwietnia 2004r. o ochronie przyrody dla obszarów Natura 2000);
2. zapewnienie, że siedliska przyrodnicze i gatunki, dla ochrony których wyznaczono obszar, nie zostaną utracone;
3. zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i siedlisk przyrodniczych na danym terenie oraz niezbędne działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych ich wykonanie, a także terenu i terminu ich wdrażania;
4. ustalenie działań ochronnych o charakterze „celowościowym”, tj. skoncentrowanych realizacji określonych czynności.

II. Założenia szczegółowe:

1. ustalenie kierunku ochrony na podstawie weryfikacji aktualnego stanu chronionych gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz tendencji zachodzących zmian.
Dążenie do zapewnienia stanu środowiska, umożliwiającego utrzymanie gatunków i siedlisk przyrodniczych;
2. ustalenie metod przeciwdziałania i ograniczenia następujących zidentyfikowanych zagrożeń dla utrzymania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków:
  - a. zmiana sposobu uprawy,
  - b. restrukturyzacja gospodarstw rolnych,
  - c. polowanie, kłusownictwo,
  - d. zanieczyszczenia wód,
  - e. zaniechanie prowadzenia gospodarki rybackiej,
  - f. wycinka lasu;
  - g. określenie ewentualnych innych zagrożeń dla stanu populacji gatunków chronionych oraz siedlisk przyrodniczych i sposobów przeciwdziałania ich skutkom;
  - h. ustalenie działań w zakresie monitoringu;
  - i. określenie wskazań do dokumentów planistycznych;
  - j. określenie przesłanek sporządzania planu ochrony;
  - k. stworzenie ewentualnego projektu weryfikacji Standardowego Formularza Danych obszaru i jego granic.

Uwzględniając przedmioty ochrony oraz dane zawarte w dokumentacji stanu przyrody, znajdującej się w dyspozycji Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, stwierdzono że dla wypracowania prawidłowej strategii ochrony gatunków w procesie formułowania zapisów planu winien wziąć udział ekspert z zakresu zoologii (ornitolog).

Zadaniem eksperta będzie określenie aktualnego stanu ochrony przedmiotowych gatunków ptaków, a także określenie warunków zachowania lub poprawy tego stanu, w tym:

- zidentyfikowanie innych zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych wpływających na stan populacji gatunków,
- określenie strategii ochrony, w tym rodzaju i zakresu koniecznych działań ochrony czynnej,
- określenie zakresu monitoringu gatunków stanowiących przedmioty ochrony,
- wskazanie sposobów zagospodarowania terenu niekorzystnie wpływających na stan ochrony elementów środowiska przyrodniczego, jako podstawa do przeprowadzenia analizy obowiązujących gminnych dokumentów planistycznych,
- czynny udział w spotkaniach komunikacyjnych z interesariuszami obszaru.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach zapewni możliwość aktywnego udziału wszystkich zainteresowanych w trakcie całego procesu wypracowywania ustaleń planu zadań ochronnych – do prac nad planem zostaną zaproszeni przedstawiciele gminy, rolników, leśników itd., a także naukowcy i przedstawiciele ekologicznych organizacji pozarządowych.

Zapisy planu zadań ochronnych będą wypracowane w wyniku kompromisu wszystkich zainteresowanych stron. Zasady ochrony obszaru będące wynikiem współpracy pozwolą zminimalizować potencjalne konflikty pomiędzy ochroną przyrody a potrzebami rozwoju gospodarczego.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach będzie zamieszczał informacje o stopniu zaawansowania prac nad projektem planu zadań ochronnych oraz na bieżąco je uaktualniał na stronie internetowej www.katowice.rdos.gov.pl. oraz szczegółowo określi sposób komunikowania się z zainteresowanymi osobami i podmiotami.

1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. osiadła	Pop. rozrodcza	Pop. przemieszczająca się	Pop. zimująca	Ocena pop. / Stopień reprezen.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. względna	Ocena ogólna	Opina dot. wpisu
Z1	A022	Bączek (zwyczajny)	Ixobrychus minutus	-	-	5-7 p	-	-	C	C	C	C	Dane pochodzące z SDF zaktualizowanego we wrześniu 2011r.
Z2	A060	Podgorzałka (zwyczajna)	Aythya nyroca	-	-	0-1p	--	-	C	C	C	C	Dane pochodzące z SDF zaktualizowanego we wrześniu 2011r.
Z3	A058	hełmiatka	Netta rufina	-	-	10-16 p	-	-	A	C	A	A	Dane pochodzące z SDF zaktualizowanego we wrześniu 2011r.
Z4	A005	perkoz dwuczuby	Podiceps cristatus	-	-	105-107 p	-	-	C	C	C	C	Dane pochodzące z SDF zaktualizowanego we wrześniu 2011r.
Z5	A051	krakwa	Anas strepera	-	-	43-53 p	-	-	C	C	C	C	Dane pochodzące z SDF zaktualizowanego we wrześniu 2011r.

1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.

1. Tok prac nad planem przyjęty na początku procesu:

Dla zapewnienia udziału społeczeństwa oraz różnych grup interesu przyjmuje się zasadę otwartości i jawności na każdym etapie opracowania projektu planu zadań ochronnych oraz stymulowania aktywnej partycypacji w procesie projektowym, w celu:

- poszerzenia wiedzy o potencjalnych zagrożeniach gatunków i siedlisk,
- uzyskania informacji o poza-przyrodniczych uwarunkowaniach funkcjonowania obszaru,
- zapewnienia skuteczności ochrony poprzez wypracowanie sposobów ochrony / zadań ochronnych akceptowanych przez grupy interesu.

Przyjmuje się formę pisemnej komunikacji, jako podstawową zasadę wszelkich działań w tym zakresie. W formie pisemnej przekazywane będą wszelkie informacje, podsumowania, zapytania itp.

Komunikacja pisemna będzie uzupełniana przez prezentacje i dyskusje podczas organizowanych spotkań z zainteresowanymi.

Liczba spotkań oraz zaangażowanie grup interesu w proces opracowania projektu uzależnia się od gotowości i możliwości bezpośrednio zainteresowanych do uczestniczenia w tym procesie.

Zasadniczo przewiduje się 3 spotkania:

- informacyjne - na etapie przystąpienia do opracowania projektu,
- dyskusyjne - na etapie wypracowania wstępnego zestawu działań ochronnych,
- podsumowujące - na etapie ustalenia zakresu działań ochronnych z uwzględnieniem rozwiązań kompromisowych.

Każdy z zainteresowanych lub grup interesu zostanie poproszony o wyznaczenie przedstawicieli (maksymalnie 3 osoby), które będą reprezentowały grupę w procesie konsultacji projektu.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach przewiduje się możliwość zorganizowania spotkania z grupą interesu reprezentowaną przez dowolną liczbę przedstawicieli.

Kluczowe grupy interesu, tj. o dominującym wpływie na obszar NATURA 2000, wynikającym ze skali lub charakteru prowadzonej działalności, będą na bieżąco zapraszani do udziału w procesie opracowania projektu, w ramach spotkań roboczych.

Ponadto kanałem udostępniania informacji o projekcie wszystkim zainteresowanym osobom i podmiotom będzie portal internetowy, zwany „Platformą informacyjną”. Do czasu uruchomienia Platformy informacyjnej, informacje o planie będą zamieszczane na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony

Z każdego spotkania sporządzony będzie pisemny protokół oraz lista obecności, która będzie zamieszczona na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach.

Całość korespondencji wraz z protokołami ze spotkań i listami obecności będzie gromadzona w celu udokumentowania przebiegu procesu komunikacji.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków "Stawy Wielikąt i Las Tworkowski" leży na terenie dwóch gmin: Krzyżanowice, Lubomia i w granicach dwóch starostw: raciborskiego i wodzisławskiego. Obszar obejmuje fragment doliny Odry na południe od Raciborza z kompleksem stawowym "Wielikąt" (po prawej stronie Odry) wraz z terenem lasu "Ligota Tworkowska" (po lewej stronie Odry). Kompleks stawów hodowlanych złożony jest z dziewięciu większych stawów (17-41 ha) i kilkunastu mniejszych stawów, o łącznej powierzchni ok. 400 ha. Brzegi większości stawów zarośnięte są szuwarem trzcinowym. Stawy Wielikąt chronione są również jako zespół przyrodniczo-krajobrazowy "Wielikąt". Las Tworkowski to liściasty las o charakterze łągu i grądu.

Twórcami Standardowego Formularza Danych opracowanego w październiku 2002r. (aktualizacja we wrześniu 2008r.) na podstawie którego określono przedmioty ochrony w tab. 1.4 dla tego obszaru byli: Polska Akademia Nauk Zakład Ornitologii-Gdańsk oraz Wojewódzki Zespół Realizacyjny województwa śląskiego.

W tab.1.4 - założenia do planu - zaznaczono, iż lista przedmiotów ochrony może jednak ulec weryfikacji w toku prac nad planem zadań ochronnych, co miało miejsce w przypadku tego obszaru. Tab. 1.5 oraz Etap 2 (Moduł A, B, C) niniejszej dokumentacji uwzględnia wszystkie aktualne przedmioty ochrony obszaru Stawy Wielikąt i Las Tworkowski, zgodnie z aktualnym SDF (aktualizowany we wrześniu 2011r. w związku z koniecznością weryfikacji danych, na podstawie których wskazywane były obszary specjalnej ochrony ptaków, w latach 2009-2011 przeprowadzono korektę bazy zawierającej dane dotyczące liczebności poszczególnych gatunków ptaków występujących w obszarach Natura 2000 oraz oszacowano rzeczywisty ich udział w populacji krajowej. Oprócz weryfikacji danych wyjściowych, obejmującej korektę błędów naukowych polegających na niewłaściwym wskazaniu gatunków stanowiących przedmioty ochrony, uzupełniono i poprawiono dane o liczebnościach w oparciu o dostępne źródła literaturowe oraz przeprowadzone inwentaryzacje ornitologiczne. Twórcami Standardowego Formularza Danych opracowanego w październiku 2002r. (aktualizacja we wrześniu 2011r.) na podstawie którego określono przedmioty ochrony w tab. 1.5 dla tego obszaru byli: Departament Obszarów Natura 2000, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska), którymi są:

- A022 bączek (*Ixobrychus minutus*)
- A060 podgorzałka (*Aythya nyroca*)
- A058 helmiatka (*Netta rufina*)
- A005 perkoz dwuczuby (*Podiceps cristatus*)
- A051 krakwa (*Anas strepera*)

W związku z powyższym do procesu prac nad sporządzaniem planu zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000 należy zaprosić przedstawicieli:

- Urzędu Gminy Krzyżanowice,

- Urzędu Gminy Lubomia,
- Starostwa Powiatowego w Raciborzu,
- Starostwo Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim,
- Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach,
- Nadleśnictwa Rudy Raciborskie,
- Nadleśnictwa Rybnik,
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach, w tym Zarządu Zlewni Górnej Odry w Raciborzu i Biura Wdrażania zb. Racibórz,
- Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach,
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach,

oraz

- Autorzy Standardowego Formularza Danych Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski”: Polska Akademia Nauk Zakład Ornitologii-Gdańsk,

Polski Związek Łowiecki, Agencję Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa, Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Śląską Izbę Rolniczą, Przedsiębiorstwo Produkcji i Hodowli Ryb Słodkowodnych w Krakowie-Oddział Wielikąt, Przedsiębiorstwo Rolno-Przemysłowe "Agromax" Sp. z o.o., Agencję Nieruchomości Rolnych-Oddział Terenowy w Opolu należy poinformować oficjalnie o przystąpieniu do sporządzania planu, o trwaniu prac nad planem, o wdrażaniu planu oraz występować o udostępnianie informacji lub o dostarczenie danych.

Do organizacji pozarządowych skierowane zostanie wystąpienie z zapytaniem o wyrażenie chęci uczestnictwa w procesie prac nad sporządzaniem planu zadań ochronnych, o to jaką wiedzę specjalistyczną dysponują oraz o wszelkie kwestie, które w ich ocenie winny być rozważone w trakcie procedury sporządzania planów zadań ochronnych.

Starostwa należy poinformować oficjalnie o przystąpieniu do planu, o trwaniu prac nad planem oraz o wdrażaniu planu. To również grupa do której należy występować o udostępnianie informacji lub o dostarczenie danych (wypis i wyrys z ewidencji gruntów).

Gminy jest to grupa, z którą należy się oficjalnie konsultować i wnioskować o komentowanie wersji planu i innych dokumentów poprzez wysyłanie wersji kolejnych etapów planu i zapewnienie możliwości ustosunkowania się do nich. Natomiast na odpowiednim etapie sporządzania planu zadań ochronnych (wskazania do mpzp) wskazane byłoby wyłonienie przez gminy przedstawicieli do stałych kontaktów w ramach pracy nad planem, którzy będą tworzyć tzw. Zespół Lokalnej Współpracy. To również grupa proszona o udostępnianie informacji lub o dostarczenie danych (mpzp, strategia rozwoju gminy, projekty inwestycji). Ponadto Gmina Lubomia pełni znaczącą rolę w procesie sporządzania pzo ze względu na fakt, iż sprawuje nadzór nad zespołem przyrodniczo-krajobrazowym „Wielikąt”.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach, a przede wszystkim Zarząd Zlewni Górnej Odry w Raciborzu i Biuro Wdrażania zb. Racibórz) należy włączyć w proces sporządzania planu jako zarządców zlewni Odry oraz ze względu na planowaną budowę na tym terenie suchego zbiornika Racibórz, natomiast Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach jako wykonujących prawa własności na zlecenie Marszałka Województwa. To grupa, której przedstawiciele angażuje się w analizę postępów w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem planu oraz w podejmowanie decyzji. To również grupa do której należy występować o udostępnianie informacji lub o dostarczenie danych (plany gospodarowania wodami). Podmioty zakwalifikowane do tej kategorii tworzą część tzw. Zespołu Lokalnej Współpracy.

W proces sporządzania planu należy także włączyć Nadleśnictwo Rudy Raciborskie i Nadleśnictwo Rybnik jako jednostki zarządzające terenami leśnymi oraz Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Katowicach. Zasadne jest włączenie przedstawicieli tych jednostek w skład Zespołu Lokalnej Współpracy. Są oni partnerami w całym procesie planowania i zarządzania i muszą być zaangażowani we wszystkie prace planistyczne. To również grupa do której należy zwrócić się o udostępnianie informacji lub o dostarczenie danych (plany urządzenia lasu).

Twórców SDF oraz ekologiczne stowarzyszenia, towarzystwa i organizacje pozarządowe, a także osoby z kręgu jednostek naukowych, które związane były z pracami dotyczącymi obszaru Natura 2000 należy poinformować oficjalnie o przystąpieniu do planu, o trwaniu prac nad planem, o wdrażaniu planu oraz prosić o udostępnianie informacji lub o dostarczenie danych.

2. Faktyczny tok prac nad planem:

W prasie lokalnej (Gazeta Wyborcza dodatek katowicki 23.03.11r.) ukazała się [informacja o przystąpieniu do sporządzania prac nad projektem planu](#), a ponadto wywieszono [informację o przystąpieniu do sporządzania pzo](#) w zainteresowanych gminach (Gmina Krzyżanowice i Lubomia), gdzie została ona udostępniona opinii publicznej.

W ramach prac zostało zorganizowane:

Pierwsze jednodniowe spotkanie inauguracyjne- 31 marca 2011r. Informacja o spotkaniu została przekazana zainteresowanym za pośrednictwem poczty zwykłej lub elektronicznej. Celem spotkania było przedstawienie założeń planu zadań ochronnych

[informacja z I spotkania](#)

[fotorelacja z I spotkania](#)

Drugie spotkanie -28 maja 2012r. Informacja o spotkaniu została przekazana zainteresowanym za pośrednictwem poczty zwykłej lub elektronicznej. Zaprezentowanie wyników prac ekspertów. W ramach spotkania przeprowadzono również wizję w terenie na obszarze Natura 2000,

[_ program II spotkania](#)

[informacja z II spotkania](#)

[fotorelacja z II spotkania](#)

Trzecie jednodniowe spotkanie - 8 października 2012r. Informacja o spotkaniu została przekazana zainteresowanym za pośrednictwem poczty zwykłej lub elektronicznej. Podczas spotkania zaprezentowano wstępny projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003.

[program III spotkania](#)

[informacja z III spotkania](#)

[fotorelacja z III spotkania](#)

W toku prac nad planem stosowano formę pisemnej komunikacji za pośrednictwem poczty zwykłej i elektronicznej. W tej formie przekazywane były wszelkie informacje, podsumowania i zapytania. Grupy interesu zostały poinformowane o przystąpieniu do sporządzenia planu zadań ochronnych. Zainteresowani byli również proszeni o przekazanie istniejących opracowań, dokumentów planistycznych itp. niezbędnych podczas formułowaniu zapisów planu. W ramach prac ostatecznie zostały zorganizowane trzy jednodniowe spotkania. Informacja o spotkaniu została przekazana zainteresowanym za pośrednictwem poczty zwykłej lub elektronicznej. Listę osób/podmiotów uczestniczących w spotkaniach przedstawia tab.1.8. Pierwsze wymienione wyżej spotkanie odbyło się w Gminnym Zespole Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki w Tworkowie o godzinie 10.00, drugie i trzecie w Gminnym Ośrodku Kultury w Lubomi o godzinie 10:00. Komunikacja pisemna była uzupełniana przez prezentacje i dyskusje podczas organizowanych spotkań. Z każdego spotkania sporządzany był pisemny protokół oraz listy obecności, dokumentacja fotograficzna. Ponadto po każdym spotkaniu sporządzano także listy osób nieobecnych mimo prawidłowego zaproszenia. Po pierwszym spotkaniu zainteresowani poproszeni zostali o przekazanie informacji o osobach upoważnionych do bezpośredniego kontaktu z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Katowicach oraz kwestiach i aspektach, które należy wziąć pod uwagę w trakcie procedury sporządzania planu zadań ochronnych. Natomiast po trzecim poproszeni zostali o wniesienie uwag do zaprezentowanej na nim wstępnej wersji roboczej planu zadań ochronnych. Ponadto kanałem udostępniania informacji o projekcie była strona internetowa Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach.

Aktualny SDF dostępny na stronach internetowych GDOŚ został zaktualizowany we wrześniu 2011r., w związku z koniecznością weryfikacji danych, na podstawie których wskazywane były obszary specjalnej ochrony ptaków, w latach 2009-2011 przeprowadzono korektę bazy zawierającej dane dotyczące liczebności poszczególnych gatunków ptaków występujących w obszarach Natura 2000 oraz oszacowano rzeczywisty ich udział w populacji krajowej. Oprócz weryfikacji danych wyjściowych, obejmującej korekty błędów naukowych polegających na niewłaściwym wskazaniu gatunków stanowiących przedmioty ochrony, uzupełniono i poprawiono dane o liczebnościach w

oparciu o dostępne źródła literaturowe oraz przeprowadzone inwentaryzacje ornitologiczne. Jako przedmioty ochrony wymienia on: dwa gatunki ptaków wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: A022 bączek (*Ixobrychus minutus*) i A060 podgorzałka (*Aythya nyroca*) oraz trzy gatunki ptaków migrujących nie wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, A058 hełmiatka (*Netta rufina*), A005 perkoz dwuczuby (*Podiceps cristatus*), A051 krakwa (*Anas strepera*).

W 2013r. konsultowano dokumentację pzo i projekt zarządzenia z Generalną Dyrekcją Ochrony Środowiska. Następnie w 2013r. w związku ze wskazaniami Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz zgłoszonymi uwagami m.in.: Agencji Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Opolu, Spółki Hodowla Ryb Śłodkowodnych „Stawy Wielikąt” Sp. z o.o. oraz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nastąpiła konieczność weryfikacji niektórych zapisów wstępnego projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych (pzo) dla obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003, a co za tym idzie dokumentacji pzo. Nowy projekt zarządzenia udostępniono wraz z dokumentacją pzo na stronie internetowej.

1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności

L.p.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
1	Urząd Marszałkowski Marszałek Województwa Śląskiego: Adam Matusiewicz	udostępnienie informacji, nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa	ul. Ligonía 46 40-037 Katowice	Tel.: (32) 783 56 01, (32) 783 56 07 Fax: (32) 783 56 06 srodowisko@slaskie.pl
2	Starostwo Powiatowe w Raciborzu Starosta: Adam Hajduk	udostępnienie informacji, nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa	Plac Okrzei 4 47-400 Racibórz	Tel.: (32) 415 44 08, 459 73 00 Fax: (32) 415 87 36
3	Starostwo Powiatowe w Wodzisławiu Śląskim Starosta: Tadeusz Skatuła	udostępnienie informacji, nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa	ul. Bogumińska 2, 44-300 Wodzisław Śl.	Tel.: (32) 453 97 10 Fax: (32) 453 97 12 starostwo@powiatwodzislawski.pl
4	Urząd Gminy Krzyżanowice Wójt: Grzegorz Utracki	udostępnienie informacji, planowanie (uwzględnianie wskazań do mpzp)	ul. Główna 5, 47-450 Krzyżanowice	Tel.: (32) 419 40 50 Fax: (32) 419 42 34 ug@krzyzanowice.pl
5	Urząd Gminy Lubomia Wójt: dr Czesław Burek	udostępnienie informacji, planowanie (uwzględnianie wskazań do mpzp), nadzór nad zespołem przyrodniczo-krajobrazowym „Wielikąt”	ul. Szkolna 1 44-360 Lubomia	Tel.: (32) 451-66-14 Fax: (32) 451-66-14 sekretarz@lubomia.pl
6	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach Dyrektor: Artur Wójcik Zarząd Zlewni Górnej Odry w Raciborzu Kierownik Zarządu Zlewni Górnej Odry w Raciborzu: Mirosław Marzec Biuro Wdrażania Projektu zb. Racibórz	nadzór, zarządzanie zlewnią, planowanie, monitorowanie, doradzanie, udostępnienie informacji, Budowa Zbiornika Racibórz, Polder Buków	ul. Sienkiewicza 2 44-100 Gliwice ul. Towarzystwa Gimnastycznego "Sokół" 18, 47-400 Racibórz Gliwice ul. Towarzystwa Gimnastycznego "Sokół" 18, 47-400 Racibórz Gliwice	Tel.: (32)777 49 50 Fax: (32)777 49 99 dyrekcja@gliwice.rzgw.gov.pl Tel./fax: (32)415 46 71 raciborz@gliwice.rzgw.gov.pl Tel./fax: (32)415 46 71 amarkowiak@gliwice.rzgw.gov.pl
7	Konsorcjum CES	udostępnienie informacji, Budowa Zbiornika Racibórz,	ul. Batorego 10 47-400 Racibórz (adres do korespondencji ECOPLAN Ryszard Kowalczyk ul Szpitalna 3/9 47-400 Racibórz)	Tel.: (32) 777 43 50 www.ces-floodprotection.pl
8	Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach Dyrektor: Artur Podlejski	zarządzanie korytem rzeki, wykonywanie praw własności, udostępnienie informacji	ul. Sokolska 65 40-087 Katowice	Tel.: (32) 25 83 076 Fax: (32) 25 82 743 25 82 061 sekretariat@szmiuw.pl

9	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska: Anna Wrześniak	kontrola, monitorowanie, udostępnienie informacji		Tel.: (32) 207-78-97, (32) 251-80-40, Fax.: (32) 251-55-54 sekretariat@katowice.pios.gov.pl
10	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach Dyrektor: Kazimierz Szabla	kontrola, nadzór, zarządzanie lasami, planowanie, monitorowanie, doradzanie, udostępnienie informacji	ul. Św. Huberta 43/45 40-543 Katowice	Tel.: (32) 609 45 01 609 45 02 Fax.: (32) 251 57 39 609 45 03 sekretariat@katowice.lasy.gov.pl
11	Nadleśnictwo Rudy Raciborskie Nadleśniczy: Zenon Pietras	zarządzanie, planowanie, monitorowanie, doradzanie, udostępnienie informacji	ul. Rogera 1 47-430 Rudy	Tel.: (32) 410 30 29, 410 30 68, Fax. (32) 410 32 81 rudy@katowice.lasy.gov.pl
12	Nadleśnictwo Rybnik Nadleśniczy: Janusz Fidyk	zarządzanie, planowanie, monitorowanie, doradzanie, udostępnienie informacji	ul. Kościuszki 36 44-200 Rybnik	Tel.: (32) 422 37 48 Fax: (32) 422 19 72 rybnik@katowice.lasy.gov.pl
13	Przedsiębiorstwo Produkcji i Hodowli Ryb Słodkowodnych w Krakowie Sp. z o.o. Oddział Wielikąt Dyrektor Oddziału Wielikąt: Sławomir Grabowski	zarządzanie, monitorowanie, udostępnienie informacji	Wielikąt 5 44-360 Lubomia	Tel.: (32) 451 65 17 Fax: (32) 454 43 99
14	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Opolu Dyrektor Oddziału: Jerzy Kołodziej	udostępnienie informacji	ul. 1 Maja 6 45-068 Opole	Tel.: (77) 40-00-900, Fax: (77) 40-00-929 opole@anr.gov.pl
15	Okręg PZW Katowice Prezes Zarządu Okręgu: Mirosław Iwański	zarządzanie, monitorowanie, udostępnienie informacji	ul. Wróblewskiego 35 40-214 Katowice	Tel.: (32) 203 84 92, 203 81 12 Fax: (32) 258 50 96 katowice@pzw.com.pl
16	"Agromax" Przedsiębiorstwo Rolno-Przemysłowe Sp. z o.o. Prezes: Bogusław Berka	udostępnienie informacji	ul. Gdańska 75 47-400 Racibórz	Tel.: (32) 415-45-41 Fax: (32) 415-28-06 agromax@pro.onet.pl
17	Polski Związek Łowiecki Zarząd Okręgowy w Katowicach	udostępnienie informacji	ul. Zwycięstwa 2 41-103 Siemianowice Śląskie	Tel.: (32) 220 38 35 Tel./fax: +48 32 2204275 zo.katowice@pzlow.pl
18	Koło Łowieckie „Łoś” Racibórz	udostępnienie informacji	Skr. Poczтовая 38 47-400 Racibórz	
19	Koło Łowieckie „Odra” Rybnik	udostępnienie informacji	ul. Rydułtowska 65 44-314 Radlin	
20	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląski Oddział Regionalny Dyrektor: Stanisław Gmitruk	udostępnienie informacji	ul. Sobieskiego 7 42-200 Częstochowa	Tel.: (34) 378 28 00 slaski@armir.gov.pl
21	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie Dyrektor: Ewa Nowak	udostępnienie informacji	ul. Ks. Kard. Stefana Wyszyńskiego 70/126 42-200 Częstochowa	Tel.: (34) 37 70 101 Fax: (34) 36 20 489 sodr@odr.net.pl
22	Śląska Izba Rolnicza Prezes: Roman Włodarz	udostępnienie informacji	ul. Jesionowa 15 40-159 Katowice	Tel./fax.: (32) 258 04 45 sir-kat@ka.onet.pl
23	WWF Polska Dyrektor Naczelny Zarządu WWF Polska: Magdalena Dul-Komosińska	udostępnienie informacji	ul. Wiśniowa 38 02-520 Warszawa	Tel.: (22) 849 84 69 / 848 73 64 848 75 92 / 848 75 93 Fax: (22) 646 36 72
24	WWF Polska Biuro Projektu Odra p.o. Kierownika Projektu Odra: Karolina Miler	doradzanie, udostępnienie informacji	ul. Podwałe 75/210 50-449 Wrocław	Tel./fax: (71) 784 57 99 kmiler@wwf.pl
25	OTOP Prezes Zarządu: Dariusz Gerard Sawicki	doradzanie, udostępnienie informacji	ul. Odrowąża 24 05-270 Marki k. Warszawy	Tel.: (22) 761 82 05, Fax: (22) 761 90 51 biuro@otop.org.pl
26	Towarzystwo na rzecz Ziemi Prezes: Piotr Rymarowicz	doradzanie, udostępnienie informacji	ul. Leszczyńskiej 7 32-600 Oświęcim	Tel./Fax (33) 842 21 20 844 19 34 prym@tnz.most.org.pl
27	Klub Gaja Prezes: Jacek Bożek	udostępnienie informacji, planowanie, promowanie	ul. Parkowa 10 43-365 Wilkowice	Tel/Fax (33) 812 36 94 klubgaja@klubgaja.pl

28	Klub Przyrodników Prezes: Robert Stańko	udostępnienie informacji, planowanie, promowanie	ul. 1 Maja 22 66-200 Świebodzin	Tel. (68) 382 82 36 kp@kp.org.pl
29	Polski Klub Ekologiczny Prezes: Adam Guła	udostępnienie informacji, planowanie, promowanie	ul. Sławkowska 26 A 31-014 Kraków	Tel/Fax: (12) 42 32 047 biuro@zgpke.most.org.pl
30	Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „pro Natura” Prezes: Krzysztof Konieczny	udostępnienie informacji, planowanie, promowanie	ul. Podwale 75 50-449 Wrocław	Tel/Fax (71) 343 09 58 pronatura@pronatura.org.pl
31	Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot Prezes: Radosław Ślusarczyk	udostępnienie informacji, planowanie, promowanie	ul. Jasna 17 43-360 Bystra	Tel./Fax: (33) 817 14 68 33 818 31 53 biuro@pracownia.org.pl
32	Towarzystwo Miłośników Ziemi Raciborskiej Prezes: Dariusz Wiśniewski	udostępnienie informacji, planowanie, promowanie	Długa 9 47-400 Racibórz	Tel.: (32) 415-36-05
33	Zakład Ornitologii PAN-Gdańsk	Twórcy SDF, doradzanie, udostępnienie informacji	ul. Nadwiślańska 108 80-680 Gdańsk	Tel.: (58) 308 07 59

1.8. Zespół Lokalnej Współpracy

L.p.	Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji/grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt
1	Jolanta Prażuch	Z-ca Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach	jolanta.prazuch.katowice@rdos.gov.pl (32) 42 06 801
2	Mirosława Mierczyk-Sawicka	Naczelnik Wydziału Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach	mirosława-mieczyk-sawicka.katowice@rdos.gov.pl (32) 42 06 830
3	Anna Supera	Planista regionalny projektu	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach	anna.supera.katowice.@rdos.gov.pl (32) 42 06 843
4	Katarzyna Kociuba	Koordynator Planu	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach	katarzyna.kociuba.katowice@rdos.gov.pl (32) 42 06 832
5	Jacek Betleja	Ekspert zoolog-ornitolog		betleja@muzeum.bytom.pl
6	Marek Stryniak	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Wydział Ochrony Środowiska Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	mstryniak@slaskie.pl (32) 783 56
7	Krzysztof Sporny	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Starostwo Powiatowe w Raciborzu	srodowisko@powiatraciborski.pl (32) 45 97 362
8	Dominika Styrnol	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Starostwo Powiatowe w Wodzisławiu Śląskim	dominika.styrnol@powiatwodzislawski.pl (32) 41 20 958
9	Wolfgang Kroczeck	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Urząd Gminy Krzyżanowice	rolnictwo@krzyzanowice.pl
10	Sabina Cieślak	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Urząd Gminy Lubomia	scieslak@lubomia.pl (32) 45 16 550 wew. 31
11	Hanna Janyga	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach BWP Racibórz	hjanyga@gliwice.rzgw.gov.pl (32) 415 49 02
12	Tomasz Masarczyk	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach	tmasarczyk@gliwice.rzgw.gov.pl (32) 454 49 71
13	Ryszard Kowalczyk	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy		r.kowalczyk@ces-floodprotection.pl
14	Piotr Wołczecki	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	ECOPLAN	pw@ecoplan.pl (71) 33 81 117
15	Sławomir Mroczo	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	ECOPLAN	sławomir.mroczo@ecoplan.pl (77) 44 10 411

16	Ilona Szwej	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach	
17	Robert Pabian	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach Nadleśnictwo Rudy Raciborskie	
18	Anna Kuśka-Ciba	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach	anna.kuska@katowice.lasy.gov.pl
19	Grzegorz Janas	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Członek Regionalnej Rady Ochrony Przyrody	ul. Św. Huberta 43/45 40-543 Katowice g.janas@katowice.lasy.gov.pl
20	Joanna Walisko	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	PGL LP Nadleśnictwo Rybnik	j.walisko@katowice.lasy.gov.pl (32) 422 37 48
21		Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Hodowla Ryb Słodkowodnych „Stawy Wielikąt” Sp. z o.o. Wielikąt 5 - Grabówka (dawna nazwa: Przedsiębiorstwo Produkcji i Hodowli Ryb Słodkowodnych w Krakowie Sp. z o.o. Oddział Wielikąt)	
22	Ireneusz Raclawicki	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Opolu	iraclawicki@anr.gov.pl (77) 400 09 34
23	Joanna Denicka	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Opolu	jdenicka@anr.gov.pl (77) 400 09 55
24	Gerard Labud	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	"Agromax" Przedsiębiorstwo Rolno-Przemysłowe Sp. z o.o.	agromax@pro.onet.pl
25	Agata Stanieczek	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	"Agromax" Przedsiębiorstwo Rolno-Przemysłowe Sp. z o.o.	agromax@pro.onet.pl
26	Mariusz Miśka	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Polski Związek Łowiecki Zarząd Okręgowy Katowice	mariuszmiska@op.pl (32) 22 04 275
27	Mieczysław Nowacki	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Koło Łowieckie nr 1 "Łoś" Racibórz	tadeusztrata@gmail.com
28	Joanna Trejtowicz	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląski Oddział Regionalny	joanna.trejtowicz@arimr.gov.pl (034) 378 28 85
29	Magdalena Wolska	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląski Oddział Regionalny	magdalena.wolska@arimr.gov.pl
30	Agnieszka Martyniak	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląski Oddział Regionalny	agnieszka.martyniak@arimr.gov.pl
31	Robert Frączyk	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląski Oddział Regionalny	
32	Kazimierz Lach	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Śląska Izba Rolnicza Biuro Powiatowe w Raciborzu ul. Ludwika 4	kazimierzlach@tlen.pl (032) 415 39 25
33	Karolina Miler	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	WWF Polska Biuro Projektu Odra	kmiler@wwf.pl (71) 784 57 99
34	Anna Gniewczyńska	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Klub Przyrodników	kp@kp.org.pl (068) 382 82 36
35	Paweł Pawlaczek	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Klub Przyrodników	pawpawla@wp.pl
36	Grzegorz Chlebik	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	OTOP opiekun ostoi ptaków (IBA) Dolina Górnej Odry	
37	Mariusz Rojek	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	OTOP opiekun ostoi ptaków (IBA) Dolina Górnej Odry	
38	Maciej Nagler	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	OTOP opiekun ostoi ptaków (IBA) Dolina Górnej Odry	

39	Dariusz Szyra	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Autor artykułów dot. Stawów Wielikąt	
40	Waldemar Szendera	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Instytut Ochrony Środowiska -Państwowy Instytut Badawczy Warszawa	
41	Magdalena Głogowska	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Instytut Ochrony Środowiska -Państwowy Instytut Badawczy Warszawa	magda.glogowska@ios.edu.pl
42	Andrzej Czyłok	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Uniwersytet Śląski Wydział Nauk o Ziemi Zakład Biogeografii i Ochrony Przyrody Członek Regionalnej Rady Ochrony Przyrody	ul. Będzińska 60 41-200 Sosnowiec andrzej.czylok@us.edu.pl
43	Iwona Korlacka	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Śląski Urząd Wojewódzki Członek Regionalnej Rady Ochrony Przyrody	ul. Jagiellońska 25 40-032 Katowice
44	Jerzy Parusel	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska	ul. Św. Huberta 35 40-543 Katowice cdpgs@cdpgs.katowice.pl tel./fax: (032) 209-50-08 609-29-93

Etap II Opracowanie projektu Planu

Moduł A

2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony

L.p.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
1	Materiały publikowane	Gromadzki M. (red.) 2004. Ptaki. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 - podręcznik metodyczny. T. 7 (część I), s. 314. T. 8 (część II), s. 447. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.	Szczegółowy opis gatunków ptaków, ich rozmieszczenia geograficznego, stanu zachowania, czynników zagrażających oraz metod ochrony.	Poradniki podają proponowane sposoby ochrony, co ułatwia konstruowanie planów ochrony poszczególnych obszarów naturalnych, a także realizację planów i programów ochrony. Opracowanie określa specyfikę funkcjonowania ptaków.	RDOŚ w Katowicach

2	Materiały publikowane	Betleja J., Rojek M., Sojka A., Chlebiak G., Szyra D. 2010. Dolina Górnej Odry w: Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. (red) Ostoje Ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. OTOP, Marki.	Pełny zakres informacji odnoszący się do danych ilościowych z uwzględnieniem rozmieszczenia poszczególnych gatunków ptaków w granicach obszaru zaproponowanego przez OTOP w niniejszym opracowaniu.	Dane z opracowania pochodzą z monitoringów przeprowadzonych w latach 2002-2004 2007-2009	RDOŚ w Katowicach
3	Materiały publikowane	Betleja J. 2009. Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 (IBA PL121) . W: Chmielewski S., Stelmach R. 2009. Ostoje ptaków w Polsce - wyniki inwentaryzacji, część I: s. 44-50	Pełny zakres informacji odnoszący się do danych ilościowych z uwzględnieniem rozmieszczenia poszczególnych gatunków ptaków w granicach obszaru Natura 2000 „Sawy Wielikąt i Las Tworkowski”	Dane z opracowania pochodzą z monitoringów przeprowadzonych w 2008r.	Ekspert Pan dr Jacek Betleja
4	Materiały publikowane	Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.) 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa.	Szczegółowy opis gatunków ptaków, ich rozmieszczenia geograficznego, metodyki prowadzenia monitoringu.	Poradniki podają proponowane sposoby strategii liczeń monitoringowych, techniki kontroli terenowej, co ułatwia konstruowanie planów ochrony poszczególnych obszarów naturalnych, a także realizację monitoringu gatunków ptaków.	RDOŚ w Katowicach
5	Materiały publikowane	Monitoring ptaków	Szczegółowe informacje o gatunku (status prawny, zagrożenia, opis, biologia, wymagania i siedliskowe, rozmieszczenia w Polsce) oraz metodyce monitoringu zwł. waloryzacji parametrów stanu populacji oraz siedliska, a także informacje o ochronie.	Wskazane w opracowaniu kryteria oceny stanu ochrony i wskaźniki monitoringu dla ptaków pozwalają na przyjęcie metodyki oceny dla przedmiotów ochrony obszaru.	http://www.monitoringptakow.gios.gov.pl/8,monitoring_ptakow.html

6	Materiały publikowane	<p>Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej. Inwentaryzacja gatunków dziko żyjącego ptactwa w wybranych wyznaczonych obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 oraz obszarach proponowanych do wyznaczenia (Sprawozdanie końcowe z wykonania pracy na zamówienie Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych zgodnie z Umową nr OP-2715-10/U/08 z dnia 28 maja 2008 r. § 2 ust. 2 pkt 1. Warszawa, listopad 2008r. Jacek Betleja. Wyniki inwentaryzacji awifauny na terenie proponowanego Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków PLB240003 (IBA PL121) Stawy Wielikąt i Las Tworkowski. Listopad 2008.</p>	<p>Inwentaryzacja dziko żyjącego ptactwa dotyczyła 17 obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Zgodnie z założeniami inwentaryzacji realizacja powyższego zadania obejmowała: wykonanie terenowych liczeń gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 29 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków oraz wybranych gatunków migrujących, sporządzenie sprawozdania z realizacji zadania wraz z analizą uzyskanych wyników liczeń oraz sporządzenie bazy przestrzennej plików. Sprawozdanie zawiera: • Metodyczne uwarunkowania prowadzenia inwentaryzacji ptaków, • Ujednoliconą metodykę przetwarzania danych uzyskanych z liczeń w ostojach, • Wykaz ornitologów wykonujących inwentaryzację terenową, • Metodykę wykonania warstw wynikowych inwentaryzacji gatunków dziko żyjącego ptactwa w proponowanych Obszarach Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000, • Wyniki inwentaryzacji awifauny na 17 Obszarach.</p>	<p>Niniejsze sprawozdanie podaje wyniki inwentaryzacji awifauny na terenie obszaru specjalnej ochrony ptaków Stawy Wielikąt i Las Tworkowski, opis wykonanych prac terenowych, propozycje korekty granic ostoi Natura 2000 oraz zagrożenia.</p>	RDOŚ w Katowicach
---	-----------------------	--	--	---	-------------------

7	Materiały publikowane	Szyra D. 2004. Ptaki zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Wielikąt”. Przegląd Przyrodniczy, tom XV, zeszyt 1-2: str. 77-104.	Opracowanie zawiera: opis terenu badań, materiał i metody badań, przegląd gatunków, zmiany w awifaunie lęgowej. Przegląd gatunków obejmuje wszystkie gatunki ptaków stwierdzone dotychczas na terenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Wielikąt” - ogółem 226 gatunków (w tym 128, których gniazdowanie według kryteriów PAO (1986) było pewne, prawdopodobne, bądź możliwe). Szerzej omówiono 159 gatunków, a pozostałe wymieniono na końcu przeglądu. Dodatkowo sporządzono zestawienie danych o gniazdowaniu gatunków ptaków wodno-błotnych w latach 2002-2004.	W niniejszym opracowaniu podsumowano aktualną wiedzę o awifaunie lęgowej i przelotnej zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Wielikąt”. Opis sporządzono w oparciu o wyniki własnych badań wykonanych w latach 2002-2004, dane publikowane (Szyra D. 2001, 2003) oraz materiały niepublikowane udostępnione przez inne osoby. Dokonano także porównania obecnego stanu z poprzednim.	RDOŚ w Katowicach
8	Materiały publikowane	Szyra D. 2012. Awifauna wodno-błotna Stawów Wielikąt - stan aktualny oraz zmiany liczebności. Przegląd Przyrodniczy, tom XXIII, 2: str. 42-65	Opracowanie zawiera: opis terenu badań, materiał i metody badań, przegląd gatunków, zmiany liczebności ptaków lęgowych. W niniejszej pracy omówiono wyniki uzyskane z monitoringu ptaków wodno-błotnych (Non-Passeriformes) przeprowadzonych w latach 2005-2009 oraz prześledzono coroczne zmiany liczebności wybranych gatunków lęgowych w okresie 25 lat. Ogółem omówiono 87 gatunków ptaków, w tym 30 lęgowych.	W pracy przedstawiono wyniki badań ilościowych awifauny wodno-błotnej (Non-Passeriformes), przeprowadzonych w latach 2005-2009 na terenie kompleksu stawów rybnych Wielikąt. Podano informacje o gatunkach rzadkich stwierdzonych w latach 2005-2010 i podsumowano aktualną wiedzę o awifaunie tego miejsca w oparciu o wcześniejsze publikacje. Stwierdzono wysoką populację lęgową bączka <i>Ixobrychus minutus</i> i hełmiatki <i>Netta rufina</i> , i kluczowe znaczenie tej ostoi dla obu tych gatunków. Przeanalizowano zmiany liczebności populacji lęgowych 27 gatunków wodno-błotnych w ciągu 25 ostatnich lat.	RDOŚ w Katowicach

9	Materiały niepublikowane	„Korytarze ekologiczne w województwie śląskim - koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego. Etap I.” J. B. Parusel, K. Skowrońska, A. Wower, Katowice, listopad 2007	Zawiera: dotychczasowy opis stanu prac nad korytarzami ekologicznymi w województwie śląskim, koncepcję korytarzy ekologicznych do planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego tj. podstawy teoretyczne, metodykę pracy, informacje odnośnie do kręgowców i możliwości ich migracji w województwie śląskim, korytarzy ekologicznych zidentyfikowanych i wyznaczonych w województwie śląskim, korytarzy ekologicznych - koncepcji do planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego - syntezę, propozycję dalszych prac nad problematyką korytarzy ekologicznych w województwie śląskim.	Dane istotne przy opisie ogólnej charakterystyki obszaru w zakresie korytarzy ekologicznych.	RDOŚ w Katowicach
10	Materiały niepublikowane	Sprawozdania z realizacji pierwszego, drugiego i trzeciego kwartału monitoringu ornitologicznego i chiropterologicznego, realizowanego na terenie Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski”, opracowanego przez zespół Konsultanta JV CES Pana Ryszarda Kowalczyka.	Opracowanie zawiera: cel i zakres badań, metodykę badań oraz wyniki obserwacji.	Dokumentacja przydatna do wypracowania zasad gospodarowania zapewniających utrzymanie właściwego stanu ochrony gatunków zwierząt, roślin i ich siedlisk, a także siedlisk przyrodniczych dla których obszary Natura 2000 zostały wyznaczone.	RDOŚ w Katowicach
11	Plany/programy/strategie/projekty	Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Rudy Raciborskie na lata 2006 - 2015. zatwierdzony decyzją Ministra Środowiska z dnia 01.09.2006r. Prognozę sporządziło Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Brzegu, Brzeg 2010.	Podstawowy zestaw danych o charakterze leśnym dotyczących warunków siedliskowych, stanu drzewostanu oraz wynikającej z nich lokalizacji i rodzaju wskazań gospodarczych, a także ochrony ekosystemów.	Brak ustaleń dokumentu mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony w obszarze.	RDOŚ w Katowicach

12	Plany/programy/strategie/projekty	Plan gospodarki odpadami dla Gminy Krzyżanowice na lata 2004 - 2015, mgr inż. Krzysztof Baszczak - kierownik Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej, Wolfgang Kroczek - kierownik Referatu Rolnictwa i Ochrony Środowiska, Krzyżanowice, czerwiec 2004	Zawiera: ogólną charakterystykę gminy, analizę - stan istniejący w sektorze gospodarki odpadami, stan istniejący w zakresie świadczenia usług, przewidywane zmiany-założenia oraz ustalenie celów i zadań, warianty organizacji systemu gospodarki odpadami, harmonogramy szacunkowe koszty implementacji gpgg, dostępność finansową, organizację i zasady monitoringu systemu gospodarki odpadami na terenie gminy Krzyżanowice. Odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.	Dane są istotne dla dokonania analizy spójności z zasadami ochrony oraz określenia ewentualnego stopnia kolizji. Brak ustaleń dokumentu mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003	http://www.krzyzanowice.pl/gmina/dokumenty_programowe.html
13	Plany/programy/strategie/projekty	Plan rozwoju lokalnego Gminy Krzyżanowice na lata 2007 - 2013	Zawiera: ogólną charakterystykę Gminy Krzyżanowice, realizację zadań i projektów, powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie gminy, powiatu i województwa, oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego, plan finansowy na lata 2004-2006, sposoby wdrażania, sposoby monitorowania planu rozwoju lokalnego. Informacje zawarte w Planie prezentują aktualną sytuację społeczno-gospodarczą Gminy Krzyżanowice oraz ukazują kierunki rozwoju gminy w kontekście absorpcji środków z funduszy unijnych. Nie przeprowadzono strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.	Dane są istotne dla dokonania analizy spójności z zasadami ochrony oraz określenia ewentualnego stopnia kolizji. Brak ustaleń dokumentu mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003	http://www.krzyzanowice.pl/gmina/dokumenty_programowe.html

14	Plany/programy/strategie/projekty	Program rozwoju turystyki i rekreacji w Gminie Krzyżanowice do roku 2020 przyjęty uchwałą Nr XLI/30/06 Rady Gminy Krzyżanowice z dnia 26 października 2006 roku w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Turystyki i Rekreacji w Gminie Krzyżanowice do roku 2020 dr Waldemar Szendera dr Krzysztof Wrana, Krzyżanowice, wrzesień 2006	Obejmuje: - diagnozę stanu obecnego, - wizję i cele rozwoju turystyki, - analizę SWOT sporządzoną w odniesieniu do celów rozwoju turystyki, - kierunki rozwoju turystyki, projekty wdrażające program. Nie przeprowadzono strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.	Dane są istotne dla dokonania analizy spójności z zasadami ochrony oraz określenia ewentualnego stopnia kolizji. Brak ustaleń dokumentu mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony w obszarze. Ewentualne zamierzenia inwestycyjne polegające na tworzeniu ścieżek w granicach przedmiotowego obszaru Natura 2000 powinny być przeanalizowane pod kątem oddziaływania na przedmioty ochrony w Obszarze Natura 2000 zgodnie z ustawą ocenową.	http://www.krzyzanowice.pl/gmina/dokumenty_programowe.html
15	Plany/programy/strategie/projekty	Program ochrony środowiska dla Gminy Krzyżanowice, Eko - Team Consulting Bielsko-Biała, Krzyżanowice, styczeń 2004	Określa cele środowiskowe, ustala zadania oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, odnoszące się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według aspektów ochrony środowiska. Określa kierunki ochrony środowiska a także propozycje zadań wraz z jednostkami odpowiedzialnymi za ich realizację, terminy ich wykonania oraz szacunkowe koszty przedsięwzięć z propozycjami źródeł ich finansowania. Program Ochrony Środowiska zawiera omówienie uwarunkowań finansowych Gminy. Odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.	Dane są istotne dla dokonania analizy spójności z zasadami ochrony oraz określenia ewentualnego stopnia kolizji. Brak ustaleń dokumentu mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003	http://www.krzyzanowice.pl/gmina/dokumenty_programowe.html

16	Plany/programy/strategie/projekty	Strategia rozwoju Gminy Krzyżanowice do roku 2015, Centrum Badawcze Przedsiębiorczości i Rozwoju Regionalnego Górnośląskiej Głównej Szkoły Przedsiębiorczości im. Karola Goduli w Chorzowie, Krzyżanowice, czerwiec 2004	Zawiera: - elementy diagnozy wnętrza i otoczenia gminy w ujęciu statycznym i dynamicznym (stan wyjściowy i prognoza rozwoju), - podstawy aksjologiczne: wizja (z identyfikacją problemów i konfliktów), priorytety, cele strategiczne, - analiza SWOT w kontekście wyznaczonych priorytetów rozwoju, - wytyczne realizacyjne: cele operacyjne, kierunki i główne działania, - założenia organizacyjne i szkieletowy harmonogram wdrożenia. Nie przeprowadzono strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.	Dane są istotne dla dokonania analizy spójności z zasadami ochrony oraz określenia ewentualnego stopnia kolizji. Brak ustaleń dokumentu mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony w obszarze. Ewentualne zamierzenia inwestycyjne polegające na tworzeniu ścieżek w granicach przedmiotowego obszaru Natura 2000 powinny być przeanalizowane pod kątem oddziaływania na przedmioty ochrony w Obszarze Natura 2000 zgodnie z ustawą ocenową.	http://www.krzyzanowice.pl/gmina/dokumenty_programowe.html
----	-----------------------------------	--	--	---	---

17	Plany/programy/strategie/projekty	Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Lubomia na lata 2009-2016 Aktualizacja Załącznik do Uchwały Nr LI/327/2010 Rady Gminy Lubomia z dnia 30 czerwca 2010 r. EKO - TEAM KONSULTING, ul. Goleyszowska 16/125, 43-300 Bielsko-Biała, Lubomia, lipiec 2009	Zawiera: • podstawowe informacje charakteryzujące obszar, dla którego sporządzony jest plan gospodarki odpadami. • stan aktualny gospodarki odpadami. Ocena realizacji obowiązującego Planu Gospodarki Odpadami, • obiekty i instalacje do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych, • prognozę wytwarzania odpadów • cele krótkoterminowe i długoterminowe w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, mające na celu poprawę stanu istniejącego, • plan działań w gospodarce odpadami komunalnymi, • rozbudowę niezbędnej infrastruktury technicznej pomocnej w osiągnięciu założeń gospodarki odpadami, • edukację ekologiczną społeczności lokalnej, • harmonogram realizacji działań oraz szacunkowe koszty zaktualizowanego systemu gospodarki odpadami komunalnymi, • analizę oddziaływania zaktualizowanego PGO na środowisko, • monitoring planu gospodarki odpadami na terenie Gminy Lubomia. Przeprowadzono strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko.	Dane są istotne dla dokonania analizy spójności z zasadami ochrony oraz określenia ewentualnego stopnia kolizji. Brak ustaleń dokumentu mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski”.	http://www.lubomia.bip.info.pl/dokument.php?iddok=1325&idmp=170&r=r
----	-----------------------------------	---	---	--	---

18	Plany/programy/strategie/projekty	Program ochrony środowiska dla gminy Lubomia na lata 2009-2016, Aktualizacja - załącznik do uchwały nr LI/326/2010 Rady Gminy Lubomia z dnia 30 czerwca 2010	Zawiera: • uwarunkowanie zewnętrzne, • ogólna charakterystyka gminy Lubomia, • ochrona dziedzictwa przyrodniczego: - ochrona przyrody i krajobrazu, - ochrona i zrównoważony rozwój lasów, - ochrona powierzchni ziemi, - ochrona zasobów geologicznych, - zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii, - biotechnologie i organizmy genetycznie zmodyfikowane, • materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość produkcji, • dalsza poprawa, jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego na obszarze gminy Lubomia: - gospodarka wodno - ściekowa, - zanieczyszczenie powietrza, - gospodarowanie odpadami, - poważne awarie, - bezpieczeństwo chemiczne, - oddziaływanie hałasu, - oddziaływanie pól, elektromagnetycznych, • nakłady na realizację zadań programu i proponowane źródła ich finansowania, • narzędzia i instrumenty realizacyjne programu, • dostęp do informacji, edukacja ekologiczna, udział społeczeństwa, • potencjalne źródła preferencyjnego finansowania zadań w zakresie ochrony środowiska, • monitoring i kontrola realizacji przedsięwzięć zapisanych w programie ochrony środowiska dla gminy Lubomia, • system zarządzania środowiskowego w Lubomi. Przeprowadzono strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko.	ochrony oraz określenia ewentualnego stopnia kolizji. Brak ustaleń dokumentu mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski”. ograniczenie negatywnego oddziaływania na obszary podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody poprzez: - nielokalizowanie nowych instalacji mogących oddziaływać na środowisko na obszarach chronionych lub w ich otulinie, - zapewnienie naturalnego zaplecza turystycznego na obszarach chronionych, - rozwój infrastruktury technicznej w pobliżu terenów lub obszarów chronionych.	http://www.lubomia.pl/admin-pliki/BIP/Aktualizacja_POS_Lubomia_22.06.2010.pdf
----	-----------------------------------	--	---	--	---

19	Plany/programy/strategie/projekty	Plan Odnowy Miejscowości Lubomia do roku 2015, Gmina Lubomia, wrzesień 2008	Zawiera: • charakterystyka miejscowości: - ogólne informacje o miejscowości, - rys historyczny, - demografia, - zagospodarowanie przestrzenne, - uwarunkowania gospodarcze, - skomunikowanie miejscowości, - infrastruktura techniczna, - obiekty zabytkowe i pomniki przyrody, - turystyka i rekreacja, - infrastruktura oświatowo-kulturalna, - aktywność społeczności lokalnej, • analizę SWOT, • planowane kierunki rozwoju i główne zadania do roku 2015, • charakterystyka planowanej inwestycji. Nie przeprowadzono strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.	Dane są istotne dla dokonania analizy spójności z zasadami ochrony oraz określenia ewentualnego stopnia kolizji. Brak ustaleń dokumentu mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski”.	http://www.lubomia.bip.info.pl/dokument.php?iddok=2618&idmp=107&r=r
20	Plany/programy/strategie/projekty	Plan Odnowy Miejscowości Syrynia do roku 2015, Gmina Lubomia, wrzesień 2008	Zawiera: • charakterystyka miejscowości: - ogólne informacje o miejscowości, - rys historyczny, - demografia, - zagospodarowanie przestrzenne, - uwarunkowania gospodarcze, - skomunikowanie miejscowości, - infrastruktura techniczna, - obiekty zabytkowe i pomniki przyrody, - turystyka i rekreacja, - infrastruktura oświatowo-kulturalna, - aktywność społeczności lokalnej, • analizę SWOT, • planowane kierunki rozwoju i główne zadania do roku 2015, • charakterystyka planowanej inwestycji. Nie przeprowadzono strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.	Dane są istotne dla dokonania analizy spójności z zasadami ochrony oraz określenia ewentualnego stopnia kolizji. Brak ustaleń dokumentu mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003	http://www.lubomia.bip.info.pl/dokument.php?iddok=2618&idmp=107&r=r

21	Plany/programy/strategie/projekty	Plan Odnowy Miejscowości Buków do roku 2015, Gmina Lubomia, marzec 2009	Zawiera: • charakterystyka miejscowości: - ogólne informacje o miejscowości, - rys historyczny, - demografia, - zagospodarowanie przestrzenne, - uwarunkowania gospodarcze, - skomunikowanie miejscowości, - infrastruktura techniczna, - obiekty zabytkowe i pomniki przyrody, - turystyka i rekreacja, - infrastruktura oświatowo-kulturalna i aktywność społeczności lokalnej, • analizę SWOT, • planowane kierunki rozwoju i główne zadania do roku 2015, • opis przedsięwzięcia głównego. Nie przeprowadzono strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.	Dane są istotne dla dokonania analizy spójności z zasadami ochrony oraz określenia ewentualnego stopnia kolizji. Brak ustaleń dokumentu mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003	http://www.lubomia.bip.info.pl/dokument.php?iddok=2618&idmp=107&r=r
22	Ekspertyzy przyrodnicze	J. Betleja „Ekspertyza ornitologiczna na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych dla OSO Natura 2000 „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski”, Grudzień 2011 r.	Zawiera: - weryfikację przedmiotów ochrony wymienionych w SDF obszaru OSO „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski”, - ocenę stanu ochrony gatunków ptaków, - określenie aktualnego stanu gatunków ptaków (A, B, C, D) - zgodnie z Instrukcją wypełniania SDF, - charakterystykę zagrożeń dla zachowania we właściwym stanie siedlisk w OSO „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski”, - określenie działań ochronnych warunkujących utrzymanie / przywrócenie właściwego stanu ochrony gatunków ptaków z uwzględnieniem formy działania, lokalizacji oraz częstotliwości, - ustalenie zakresu i zalecanej metodyki prowadzenia monitoringu w stosunku do przedmiotów ochrony.	Pełna weryfikacja przedmiotów ochrony i ich stanu zgodnie z zakresem ekspertyzy pozwoliła na: - weryfikację przedmiotów ochrony, ich stanu zachowania oraz miejsc występowania, - ocenę stanu ochrony gatunków ptaków, - zidentyfikowanie niezbędnych działań ochronnych w stosunku do przedmiotów ochrony, - wskazanie zalecanej metodyki prowadzenia monitoringu przyrodniczego wszystkich siedlisk.	RDOŚ Katowice

Należy wymienić wszystkie źródła informacji wykorzystywane w procesie opracowania PZO. Podać należy pełną literaturę opublikowaną, dane nieopublikowane oraz informacje ustne.

2.2. Ogólna charakterystyka obszaru

Usytuowanie obszaru - położenie, powierzchnia, granice

Obszar Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 obejmuje fragment doliny Odry na południe od Raciborza z kompleksem stawowym "Wielikąt" (po prawej stronie Odry) wraz z terenem lasu grądowego "Ligota Tworkowska" (po lewej stronie Odry). Położony jest w południowo-zachodniej części województwa śląskiego, w granicach administracyjnych powiatu raciborskiego i wodzisławskiego, w północno-wschodniej części gminy Krzyżanowice, w południowo-zachodniej części gminy Lubomia. Powierzchnia obszaru wynosi 914,5 ha.

Według fizyczno-geograficznego podziału Polski (Kondracki 2002) opisywany obszar znajduje się w dwóch prowincjach. Sołectwa Syrynia i Lubomia znajdują się w prowincji Wyżyny Polskie, podprowincji Wyżyna Śląsko-Krakowska, makroregionie Wyżyna Śląska, w obrębie mezoregionu Płaskowyż Rybnicki. Sołectwo Buków oraz niewielki zachodni fragment Lubomi i Las Tworkowski położone są w prowincji Niż Środkowoeuropejski, podprowincji Niziny Środkowopolskie, makroregionie Nizina Śląska, w obrębie mezoregionu Kotlina Raciborska.

Od północy rejon stawów przylega do terenów wsi Lubomia, od wschodu do Syryni, a od południowego zachodu do Bukowa. Na terenie zespołu znajdują się przysiółki Wielikąt i Grabówka. W odległości około 450 m na zachód od stawów przepływa Odra. Ze stawami sąsiadują pola z dominującymi uprawami zbóż, kukurydzy i rzepaku, oraz niewielki fragment łąki i pastwiska (Szyra 2004).

Zgodnie z podziałem na regiony geobotaniczne Polski Matuszkiewicza (2008) obszar Stawy Wielikąt i Las Tworkowski znajduje się w Podprowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, w Dziale Brandenbursko-Wielkopolskim (B) oraz w Dziale Wyżyn Południowopolskich (C). Obszar Natura 2000 leży w Krainie Dolnośląskiej (B.5) i Krainie Górnośląskiej (C.3), należy do Okręgu Płaskowyżu Głubczyckiego (B.5.4), Doliny Odry „Ujście Olzy-Krapkowice” (29-125 km, B.5.4.e) oraz do Okręgu Rybnicko-Kędzierzyńskiego (C.3.2.), Wodzisławskiego (C.3.2.d).

Las Tworkowski znajduje się na terenie Skarbu Państwa, administrowanym przez Lasy Państwowe. Z dniem 2 lipca 2012r. użytkownikiem stawów Wielikąt została spółka pracownicza: Hodowla Ryb Słodkowodnych „Stawy Wielikąt” Sp. z o.o.Oddział Wielikąt w Lubomi.

Geologia i gleby

Przeważa tu ukształtowanie powierzchni pagórkowate i równinne o nieznacznych deniwelacjach i małych wysokościach względnych. Najstarszymi elementami rzeźby powierzchni Gminy Lubomia są utwory trzeciorzędowe, położone są one na zrębie Płaskowyżu Rybnickiego będącego cokołem plejstocenijskiej wysoczyzny oraz obniżenia określanego, jako Zapadlisko Niecki Kozielskiej i Rowu Tektonicznego Górnej Odry. Teren ten wykazuje aktywność tektoniczną w kierunku powolnemu obniżaniu się Niecki Kozielskiej w tempie około 1 mm na rok. Podłoże Gminy Lubomia pochodzące z okresu trzeciorzędowego zbudowane jest głównie z ilów plastycznych szaro - żółtych z domieszkami piasków drobnoziarnistych. Południowo - wschodnia część Gminy Lubomia zbudowana jest z ilów, mułków, piasków i piaskowców. Pod utworami trzeciorzędowymi leżą utwory karbońskie. Największe znaczenie na ukształtowanie powierzchni i budowę geologiczną ma okres zlodowaceń. Piaski, żwiry i gliny fluwioglacjalne okrywają stoki Płaskowyżu Rybnickiego. Pas ten rozcięty jest dolinkami potoków wypełnionymi holocenijskimi piaskami, żwirami i mułami rzecznyymi (w wschodniej części Gminy Lubomia tworzą niewielkie powierzchnie wśród zwartych utworów lessowych). Z okresu zlodowacenia Wisły, czyli północnopolskiego, pochodzi wąski pas terasy rzecznej rozciągający się wzdłuż koryta Odry. Najmłodsze osady pochodzące z okresu

holoceńskiego budują koryta rzek są to głównie muły, mułki, ily osadzone na terasach zalewowych tworzące pokłady madowe. Na tych obszarach w wyniku działalności człowieka mady przekształciły się w mady rolnicze, najmłodsze tego typu utwory pochodzące z XIX i XX wieku zawierają liczne okruchy węgla kamiennego, w ich skład wchodzi również związki pochodzące z odprowadzania do rzeki odpadów poprodukcyjnych, są to tzw. mady przemysłowe. W okolicach dolin rzecznych zachowały się liczne ślady starorzeczy zakończone pokrywami torfów. Na terenach centralnej i zachodniej części Gminy Lubomia występuje większe zróżnicowanie warunków glebowych, zarówno korzystne, średniokorzystne, jak i (lokalnie) mniej korzystne warunki glebowe. Przeważają jednak gleby wytworzone na lessach, głównie gleby brunatne wyługowane i brunatne kwaśne oraz gleby wytworzone na pyłach.

Klasyfikacja ta znacznie się różni w poszczególnych sołectwach, na terenie Lubomi przeważają gleby klasy III i IVa, na terenie Syryni dominują gleby klasy IVb i V, w Ligocie Tworkowskiej klasy IIIa i IIIb, w Bukowie dominują gleby klasy IIIa, IIIb i IVa, a na obszarze sołectwa Nieboczowy przeważa klasa IIIb.

Powierzchnia terenu Gminy Krzyżanowice pod względem geologicznym jest dość zróżnicowana. W granicach administracyjnych gminy Krzyżanowice wszystkie gleby mają pochodzenie mineralne, jedynie w północno-zachodniej części na niewielkiej powierzchni występuje kompleks gleb pochodzenia organicznego (mułowo-torfowe). Większość gleb użytkowanych rolniczo zalicza się do klasy IIIa, stanowiącej około 60% powierzchni. Północno-wschodnia część Gminy Krzyżanowice jest słabo urozmaicona, z przewagą rzeźby równinnej. Niewielkie urozmaicenia tworzą zagłębienia w formie meandrycznych starorzeczy, podmokłych lub wypełnionych wodą. Kotlina Raciborska buduje wschodnią część gminy Krzyżanowice. Kotlinę budują osady holoceny, są to głównie utwory gliniaste i pyłowe, rzadziej ilaste i piaszczyste, pod nimi zalegają osady okruchowe w postaci piasków i żwirów. W dolinie Odry występuje kilka teras rzecznych zbudowanych z ilów, żwirów, piasków i glin stąd też lokalizacja punktów eksploatacji kruszyw naturalnych. W budowie geologicznej Gminy Krzyżanowice biorą udział głównie osady polodowcowe, będące pozostałością po zlodowaceniu plejstoceny. Pokrywa glebowa jest zróżnicowana pod względem genetycznym. Tereny w północnej części Gminy Krzyżanowice pokryte są glebami bielcowymi i brunatnymi wytworzonymi z utworów lessowych na lessach i piaskach. W dolinie Odry i Psiny występują mady lekkie, średnie i ciężkie.

Klimat

Gmina Lubomia zlokalizowana jest na styku dwóch obszarów klimatycznych: obszary wyżyn i gór oraz obszaru nizin. W obrębie obszaru nizin wyodrębniony został region śląsko - wielkopolski, który obejmuje zachodnią, północną i centralną część terenu gminy.. Klimat tego obszaru jest kształtowany przez masy powietrza atlantyckiego. Średnia temperatura w styczniu wynosi - 2 [°C], natomiast średnia temperatura w lipcu wynosi 18 [°C]. Zima trwa 60 - 80 dni, lato ok. 100. W obrębie obszaru wyżyn wyróżniony został region śląsko - małopolski. Klimat tego regionu jest kształtowany pod wpływem wyżyn i gór, a w jego zachodniej części zaznacza się wpływ mas powietrza znanego z Oceanu Atlantyckiego. Średnia temperatura w styczniu wynosi tam - 2 [°C] do - 3 [°C], natomiast średnia temperatura w lipcu wynosi 17 [°C]. Zima trwa 80 - 100 dni, lato ok. 70 - 90.

Gmina Krzyżanowice charakteryzuje się łagodnym klimatem, umiarkowanym kształtowanym przez prądy powietrzne związane z sąsiedztwem Bramy Morawskiej. Według podziału Polski na regiony klimatyczne Las koło Tworkowa położony na terenie gminy Krzyżanowice znajduje się w strefie „Brama Morawska”, co oznacza, że jest jedną z najcieplejszych stref klimatycznych w kraju i charakteryzuje się najdłuższym okresem wegetacji wynoszącym średnio około 220 dni. Taki właśnie typ klimatu jest dogodny dla produkcji rolnej na co wpływa również wysoka jakość gleb.

Warunki klimatyczne doliny Odry w większych obniżeniach terenu nie są korzystne. Ze względu na eksploatację kruszyw naturalnych powstają poldery Buków i Zbiornik Racibórz Dolny, a także akweny wodne mające również wpływ na kształtowanie lokalnego klimatu.

Teren gminy Krzyżanowice charakteryzują się klimatem przejściowym z sezonowymi wpływami klimatu kontynentalnego i atlantyckiego. Ukształtowanie terenu sprzyja napływowi atlantyckich mas powietrza, a południkowa rozciągłość gminy napływowi ciepłych mas powietrza przez Bramę Morawską z południa Europy. Region cechuje wysoki udział mgieł i wysoka wilgotność powietrza w dolinach rzecznych (Odra, Psina) i okolicach zbiorników wodnych. W regionalizacji R. Gumińskiego (1995) gminy na południu woj. śląskiego należą do Krainy Klimatycznej Śląskiej. Obszar ten charakteryzuje się opadami w granicach 650-750 mm rocznie z wyjątkiem obszarów

położonych w tzw. cieniu opadowym, gdzie opady są znacznie niższe. Okres wegetacji trwa tu 210-260 dni – należy do najdłuższych w Polsce. Średnia roczna temperatura powietrza 7,5 °C. Minimum termiczne jest osiągane w styczniu, maksimum w lipcu. Przeważają wiatry z sektora południowo-zachodniego (W, SW). W analizowanym regionie występuje najkrótszy w województwie śląskim okres zalegania pokrywy śnieżnej. Pokrywa śnieżna zalega zwykle 50 - 90 dni.

Hydrologia

Obszar Gminy Lubomia pod względem hydrograficznym należy w całości do prawostronnego dorzecza Odry. Głównym ciekim płynącym przez omawiany obszar jest Odra, która jednocześnie stanowi zachodnią granicę Gminy Lubomia. Południową część obszaru Gminy odwadnia potok Łęgoń, a głównie jego największy dopływ - Syrynka. Centralna i północna część Gminy Lubomia jest odwadniana przez potok Plinc i jego dopływy. Potoki przepływające przez teren Gminy:

- Łęgoń wraz ze swym największym dopływem (Syrynką) odwadnia południową część Gminy Lubomia,
- Syrynka odwadnia południowo-wschodnią część Gminy Lubomia,
- Lubomka odwadnia centralną i północną część Gminy Lubomia.

Duże znaczenie w obiegu wody mają kompleksy powierzchniowych zbiorników wodnych. Są to przede wszystkim stawy hodowlane spółki Hodowla Ryb Słodkowodnych „Stawy Wielikąt” Sp. z o.o.Oddział Wielikąt w Lubomi (stan z 2 lipca 2012r.). Stawy te zajmują ponad 383 ha powierzchni.

Na obszarze Gminy Lubomia nie występują główne zbiorniki wód podziemnych.

Według podziału hydrologicznego Polski cały teren Lasu Tworkowskiego należy do europejskiego działu wodnego, zlewiska Morza Bałtyckiego, dorzecza rzeki Odry. Zasoby wodne gminy Krzyżanowice obejmują:

- wody płynące: Odra, lewe dopływy zlewni Górnej Odry, Psina,
- wody stojące: zbiorniki (Polder Buków oraz wyrobiska żwirowe w Dolinie Odry), stawy.

Zasoby wód podziemnych ściśle związane są z występującym na obszarze powiatu raciborskiego Głównym Zbiornikiem Wód Podziemnych (GZWP). Jest to zbiornik czwartorzędowy, oznaczony numerem 352 o nazwie Q/5 Racibórz. W jego zasięgu znajdują się dwa punkty monitoringu wód podziemnych: regionalny - nr 65 i krajowy - nr 1114. W obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego wyodrębniony jest użytkowy poziom wodonośny (UPWP) – QII Rejonu Górnej Odry.

Dla realizacji polityki przeciwpowodziwej planowana jest budowa zbiornika Racibórz.

Obszar gminy Krzyżanowice leży w zasięgu hydrogeologicznym Odry i jej dopływów: potoku Bełk i Krzyżanowickiego, Przykopy, Psiny oraz mniejszych cieków o charakterze rowów melioracyjnych.

Struktura krajobrazu/wartość przyrodnicza

Krajobraz Gminy Lubomia reprezentuje duża mozaikowatość różnych form ukształtowania terenu, charakterystycznych dla dwóch mezoregionów: Płaskowyżu Rybnickiego (na wschodzie) i Kotliny Raciborskiej (w zachodniej części). Granica pomiędzy obu mezoregionami dzieli w poprzek teren Gminy Lubomia z północy na południe - m.in. w rejonie obrzeży Stawów Wielikąt. Zachodnia część Gminy Lubomia pozostaje w przeważającej części na obszarze bardzo szerokiej nieuregulowanej doliny rzeki Odry, z przewagą rzeźby równinnej, słabo urozmaiconej, o maksymalnej rzędnej terenu dochodzącej do ok. 200 m n. p. m. i deniwelacjach 5 - 10 m - występują liczne zagłębienia w formie meandrycznych starorzeczy, podmokłych lub wypełnionych wodą, sztuczne zbiorniki wodne i zagłębienia poeksploatacyjne kruszyw naturalnych (ogółem ok. 545 ha). Dominujący udział mają tutaj stawy hodowlane w Wielikacie o łącznej powierzchni ok. 385 ha, a poza nimi występują osadniki ścieków komunalnych KWK „Anna” (14,5 ha) zbiorniki w wyrobiskach popiaskowych (ok. 147 ha - rejon sołectw: Nieboczowy - Trawniki i Buków).

Stan zbadania fauny na terenie Gminy Lubomia jest niepełny - głównym wyznacznikiem jej walorów jest dobrze rozpoznana ornitofauna kompleksu stawów „Wielikąt” (ok. 100 gatunków) oraz wyrobisk poeksploatacyjnych w rejonie Bukowa i Kamienia, co doprowadziło do utworzenia Obszaru Specjalnej Ochrony NATURA 2000 (Ostoi Ptasiej) Stawy Wielikąt i Las Tworkowski - Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008r. Na terenie Gminy Lubomia obszar ten obejmuje kompleks stawów Wielikąt oraz część prawobrzeżnej doliny Odry. Do najcenniejszych przedstawicieli ornitofauny na tym obszarze należy 21 gatunków gniazdujących, znajdujących się w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej (m.in.: bąk, bączek, podgorzałka, bocian biały, błotniak stawowy, zielonka, podrózniczek, hełmiatka, bocian czarny), których potwierdzone występowanie decyduje o tworzeniu ostoi ptasich. Stawy Wielikąt to kompleks karpiowych stawów hodowlanych złożony z 9 większych stawów (17-41 ha) i kilkunastu mniejszych stawów, o łącznej powierzchni ok. 400 ha. Brzegi większości stawów zarośnięte są wąskim szuwarem trzcinowym, ale w niektórych miejscach szuwar jest bardziej rozwinięty i dochodzi do kilkudziesięciu metrów szerokości. Na niektórych groblach rosną okazałe drzewa. Stawy Wielikąt chronione są od roku 1993 jako zespół przyrodniczo-krajobrazowy. Fragment pól uprawnych na zachód od stawów to pola obsiewane zbożem i kukurydzą, pomiędzy którymi znajdują się rowy i ciekły gęsto zakrzaczone na brzegach. Przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski są dwa gatunki ptaków wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: A022 bączek (*Ixobrychus minutus*) i A060 podgorzałka (*Aythya nyroca*) oraz trzy gatunki ptaków migrujących nie wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, A058 hełmiatka (*Netta rufina*), A005 perkoz dwuczuby (*Podiceps cristatus*), A051 krakwa (*Anas strepera*).

Groble otaczające zbiorniki na ogół porastają drzewa liściaste, przede wszystkim dęby szypułkowe *Quercus robur*, klony - zwyczajne *Acer platanoides* i jawory *A. pseudoplatanus*, brzozy brodawkowate *Betula pendula*, topole czarne *Populus nigra*, osiki *P. tremula*, graby *Carpinus betulus* oraz olchy czarne *Alnus glutinosa*. Stare jawory i klony rosną też wzdłuż drogi polnej łączącej Wielikąt z Grabówką. Oprócz tego od strony wschodniej przylegają do ogroblowania pasy starego zadrzewienia - w większości olszowego - o łącznej powierzchni około 7 ha. Próchniejące pnie niektórych okazów i liczne dziuple są bardzo ważnym miejscem gnieźdzenia się wielu gatunków ptaków. Wśród występujących w „Wielikacie” krzewów przeważają wierzby - biała *Salix alba*, krucha *S. fragilis* i szara *S. aurita*, bez czarny *Sambucus nigra*, tarnina *Prunus spinosa*, dzika róża *Rosa canina*, jeżyna popielica *Rubus caesius*, a także kalina koralowa *Viburnum opulus* i kruszyna pospolita *Frangula alnus*. Przez środek kompleksu stawów przebiega kolejowa linia towarowa (Szyra 2004).

Stawy zasilane są wodą z potoków Syrynka i Lubomka. Do jednego ze zbiorników odprowadzane są wody kopalni „Anna” w Pszowie, stąd osadniki mułowe w części południowo-wschodniej kompleksu stawów. Wszystkie zbiorniki wodne otacza przybrzeżny pas roślinności wynurzonej szerokości 1-10 m, najczęściej jednak 2-4 m. Większe płyty szuwarów przybrzeżnych (szerokości max. 50 m) rozwinęły się przy wschodnich groblach na stawach „Malik”, „Syryński III”, „Lubomski I”, „Cymyńczyk” i „Razy”. Na stawach „Cymyńczyk” i „Syryński III” znajdują się także wyspy szuwarowe. Obecnie użytkownikiem stawy Wielikąt jest Hodowla Ryb

Słodkowodnych „Stawy Wielikąt” Sp. z o.o. Oddział Wielikąt w Lubomi (stan z 2 lipca 2012r.). Głównym gatunkiem hodowanym na stawach jest karp (*Cyprinus Carpio*), niewielką domieszkę stanowi amur (*Ctenopharyngodon idella*), tołpyga (*Hypophthalmichtys* sp.), sum (*Silurus glanis*), szczupak (*Esox Lucius*) i inne. Produkcyjny charakter stawów sprawia, że większość jest spuszczana wiosną i jesienią w celu odłowu ryb. Niektóre, z reguły mniejsze zbiorniki, okresowo spuszczone są wiosną i latem (Szyra 2004).

Las Tworkowski usytuowany jest w dolinie Odry, w pobliżu wsi Ligota Tworkowska, obejmuje kompleks leśny położony wśród pól uprawnych i bezpośrednio przylegający do rzeki Odry. Obejmuje niewielki fragment lasów łąkowych i łągowych. Są to dobrze zachowane i cenne przyrodniczo drzewostany z licznymi fragmentami starodrzewi. Ostoja stanowi jeden z kluczowych obszarów dla zachowania ciągłości korytarza ekologicznego Odry. Wyspa leśna ma wielkość około 160 hektarów.

Na jej obszarze wykształciły się trzy podstawowe siedliska leśne: siedlisko 91F0-łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*), siedlisko 91E0-łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe), którego zasięg obejmuje niewielkie płaty łągów wierzbowo-topolowych (*Salici-Populetum s.l.*) oraz siedlisko 9170-łąka środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) (Nejfeld 2011).

Na terenie lasu znajdują się liczne starorzecza Odry, wcięte w otaczający teren na głębokość od kilkudziesięciu centymetrów do 2 metrów. Wyspa leśna jest silnie izolowana od innych kompleksów leśnych i stanowi odosobniony płat lasu. Tym niemniej jest ona cennym obiektem przyrodniczym, ponieważ stanowi jedną z ostatnich pozostałości lasów zajmujących w przeszłości całą dolinę Odry, która w tym miejscu jest już dużą rzeką. W obrębie Lasu Tworkowskiego istnieje strefa ochrony gniazda bielika wyznaczona decyzją Wojewody Śląskiego z 15 lipca 2002r. nr ŚR.VII.6/6631-zw/strefy/15/02 na łącznej powierzchni 51,67 ha.

Korytarze ekologiczne

Obszar Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 znajduje się na terenie stanowiącym jeden z większych ciągów ekologicznych w dolinie rzeki Odry. Na podstawie danych Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska „Korytarze ekologiczne w województwie śląskim - koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego. Etap I.” J. B. Parusel, K. Skowrońska, A. Wower, Obszar Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 znajduje się w zasięgu następujących korytarzy:

- korytarz ekologiczny o znaczeniu ponadregionalnym: Dolina Górnej Odry wraz z przystankiem pośrednim o znaczeniu ponadregionalnym: Stawy Wielikąt i Las Tworkowski,
- korytarz ekologiczny migracyjny dla ssaków kopytnych: K/LR-ODRA/1,
- korytarz spójności obszarów chronionych o randze międzynarodowej: Olza-Odra.

Formy ochrony przyrody

W granicach Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski znajduje się **obszar Natura 2000 Las koło Tworkowa PLH240040**. Obszar Natura 2000 Las koło Tworkowa PLH240040 został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady

92/43/EWG z 1992r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory. Obszar ten został zaproponowany do włączenia do Sieci Natura 2000 przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny (WZS). Ostoja Las koło Tworkowa została zatwierdzona przez Komisję Europejską, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (Decyzja Komisji 2011/64/WE z 10 stycznia 2011r.). Powierzchnia obszaru wynosi 115,1 ha. Ostoja usytuowana jest na terenie gminy Krzyżanowice, w granicach administracyjnych powiatu Raciborskiego. Ostoja obejmuje kompleks leśny położony wśród pól uprawnych i bezpośrednio przylegających do rzeki Odry.

We wschodniej części obszaru specjalnej ochrony ptaków Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 znajduje się **zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Wielikąt”**, uznany Rozporządzeniem Nr 131/93 Wojewody Katowickiego z dnia 8 lipca 1993 r. w sprawie wprowadzenia ochrony indywidualnej w drodze uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy obszaru stawów rybnych oraz przyległych pól i łąk w gminie Lubomia, (zmiany à Nr 5/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 19 lutego 2002r. (Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 17, Poz. 525) i Rozporządzenie Nr 75/08 Wojewody Śląskiego z dnia 12 listopada 2008r. (Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 202, Poz. 3752). Celem utworzenia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego była ochrona siedliska bytowania rzadkich ptaków, ale także zachowanie ze względów ekologicznych, naukowych, kulturowych, dydaktycznych, estetycznych i krajobrazowych kompleksu stawów rybnych.

2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów

Typy użytków gruntowych	Typ własności	Powierzchnia użytków [ha]	Udział powierzchni w obszarze [%]
Lasy	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0
Grunty orne	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0
Łąki trwałe	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0
Pastwiska trwałe	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0

Sady	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0
Grunty pod stawami	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0
Nieuzytki	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0
Wody stojące	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0
Wody płynące	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0
Grunty zabudowane	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0
Inne	Skarb Państwa	0	0
	Własność komunalna	0	0
	Własność prywatna	0	0
	Inne	0	0

2.4. Zagospodarowanie terenów i działalność człowieka

Typy użytków	Typ własności	Powierzchnia objęta dopłatami UE [ha]	Rodzaj dopłaty/działania/priorytetu/programu
--------------	---------------	---------------------------------------	--

Lasy	Skarb Państwa	0	brak
	Własność komunalna	0	brak
	Własność prywatna	0	brak
	Inne	0	brak
Sady	Skarb Państwa	0	brak
	Własność komunalna	0	brak
	Własność prywatna	0	brak
	Inne	0	brak
Trwałe użytki zielone	Skarb Państwa	0	brak
	Własność komunalna	0	brak
	Własność prywatna	0	brak
	Inne	0	brak
Wody	Skarb Państwa	0	brak
	Własność komunalna	0	brak
	Własność prywatna	0	brak
	Inne	0	brak
Tereny zadrzewione lub zakrzewione	Skarb Państwa	0	brak
	Własność komunalna	0	brak
	Własność prywatna	0	brak
	Inne	0	brak
Inne	Skarb Państwa	0	brak
	Własność komunalna	0	brak
	Własność prywatna	0	brak
	Inne	0	brak

2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego

L.p.	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
------	-------------------	--	---	---	--

1	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą nr XLIV/22/2010 Rady Gminy Krzyżanowice z dnia 24/06/2010 w sprawie w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Krzyżanowice w granicach administracyjnych z wyłączeniem terenu planowanego zbiornika retencyjnego „Racibórz Dolny” Uchwała ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego z 25 sierpnia 2010 r. Nr 161 poz. 2642	Urząd Gminy Krzyżanowice.	Brak ustaleń dokumentu mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003.	Brak przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 objętych wpływem ustaleń dokumentu	Przeprowadzono procedurę strategicznej oceny oddziaływania ustaleń dokumentu na środowisko, w wyniku której stwierdzono iż ich realizacja nie wpłynie negatywnie na przedmioty ochrony w przedmiotowym obszarze.
2	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte uchwałą nr XXXVII/79/2009 Rady Gminy Krzyżanowice z dnia 3 grudnia 2009 roku. (Uchwała Nr XXXVII/79/2009 Rady Gminy Krzyżanowice z dnia 3 grudnia 2009 roku w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krzyżanowice)	Urząd Gminy Krzyżanowice	Lokalizacja elektrowni wiatrowych na zachód od miejscowości Roszków w bliskiej odległości od granic obszaru.	A022 Bączek (Ixobrychus minutus) A060 Podgorzałka (Aythya nyroca) A058 Helmiatka (Netta Rufina) A005 Perkoz dwuczuby (Podiceps cristatus) A051 Krakwa (Anas strepera)	Przeprowadzono procedurę strategicznej oceny oddziaływania ustaleń dokumentu na środowisko, w wyniku której wydano opinię negatywną m.in. ze względu na wpływ ustaleń dokumentu na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 w zakresie przewidywanej lokalizacji elektrowni wiatrowych w bliskiej odległości od granic obszaru.
3	Zmiana fragmentów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wschodniej części gminy Lubomia oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia dla obszaru obejmującego sołectwo Buków przyjęta uchwałą nr XIV/77/2011 Rady Gminy Lubomia z dnia 29 sierpnia 2011 r. w sprawie uchwalenia zmiany fragmentów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wschodniej części gminy Lubomia oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia dla obszaru obejmującego sołectwo Buków. Rozstrzygnięcie Nadzorcze Nr IF/III/0911/38/11 Wojewody Śląskiego z dnia 3 października 2011 r. (Katowice, dnia 17 października 2011 r.) ogłoszone w Dz. Urz. Woj. Śl. z 3 października 2011r. Nr 248 poz. 4183	Urząd Gminy Lubomia.	Brak ustaleń dokumentu mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony w obszarze.	Brak przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 objętych wpływem ustaleń dokumentu.	Przeprowadzono procedurę strategicznej oceny oddziaływania ustaleń dokumentu na środowisko, w wyniku której stwierdzono, iż ich realizacja nie wpłynie negatywnie na przedmioty ochrony w przedmiotowym obszarze.
4	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte uchwałą nr XXXI/213/2001 Rady Gminy Lubomia z dnia 28 grudnia 2001 roku w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia.	Urząd Gminy Lubomia.	Brak ustaleń dokumentu mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003.	Brak przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 objętych wpływem ustaleń dokumentu.	Nie dotyczy. Nie przeprowadzono strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w rozumieniu ustawy ocenowej.
5	Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia przyjęte uchwałą nr XLIII/262/2009 Rady Gminy Lubomia z dnia 28 sierpnia 2009r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia	Urząd Gminy Lubomia	Brak ustaleń dokumentu mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony w obszarze.	Brak przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 objętych wpływem ustaleń dokumentu.	Przeprowadzono procedurę strategicznej oceny oddziaływania ustaleń dokumentu na środowisko, w wyniku której stwierdzono iż ich realizacja nie wpłynie negatywnie na przedmioty ochrony w przedmiotowym obszarze.

6	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, Marszałek Województwa, Katowice, czerwiec 2004	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Brak ustaleń dokumentu mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony w obszarze.	Brak przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 objętych wpływem ustaleń dokumentu.	Nie dotyczy. Nie przeprowadzono strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w rozumieniu ustawy ocenowej.
---	--	---	--	--	---

7	Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny na rzece Odrze w województwie śląskim (polder)	<p>W rozumieniu ustawy o ocenie oddziaływania na środowisko. Decyzja środowiskowa została wydana na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), ustawy z dnia 8 lipca 2010r. o szczegółowych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowy przeciwpowodziowych (Dz. U. Nr 143, poz. 963), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573 z późn. zm.), w związku z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2000r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.), po rozpatrzeniu wniosku złożonego przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach z dnia 24 maja 2010r. w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia pn.: „Zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze w województwie śląskim (polder)”. Raport oddziaływania na środowisko przedmiotowego przedsięwzięcia sporządzony został w maju 2010 r. przez zespół specjalistów z firmy Hydroprojekt Sp. z o. o. z Warszawy pod redakcją Anny Maksymiuk-Dziuban.</p>	Decyzja środowiskowa dla przedsięwzięcia pn.: „Zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze w województwie śląskim (polder)”	A022 Bączek (Ixobrychus minutus) A060 Podgorzałka (Aythya nyroca) A058 Helmiatka (Netta Rufina) A005 Perkoz dwuczuby (Podiceps cristatus) A051 Krakwa (Anas strepera)	<p>Przeprowadzono postępowanie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w wyniku którego wydano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „Zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze w województwie śląskim (polder)”. Warunki z decyzji środowiskowej: Planowane przedsięwzięcie należy realizować i eksploatować przy zachowaniu następujących warunków: W fazie realizacji: • po gruntach leśnych Lasu Tworkowskiego oraz w promieniu 100 m od niego nie może poruszać się sprzęt mechaniczny oraz pracownicy realizujący budowę zbiornika. • celem minimalizacji negatywnego oddziaływania wykonywania zapór suchego zbiornika przeciwpowodziowego na populację ptaków w Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Stawy Wielikąt i Ligota Tworkowska należy w rejonie stawu na południe od Tajchowa oraz stawów na północny zachód od Bukowa, prace budowlane prowadzić poza okresem od 15 marca do 15 sierpnia, • użycie ciężkiego sprzętu budowlanego do budowy lewobrzeżnej zapory, na odcinku bezpośredniego sąsiedztwa z Lasem Tworkowskim (w km około 5+100 do 6+100), ze względu na ochronę miejsca gniazdowania bielika (Haliaeetus albicilla), może mieć miejsce wyłącznie w okresie od 15 lipca do końca grudnia, Wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w dokumentacji wymaganej do wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust.1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.): • należy przewidzieć prace związane z użyciem ciężkiego sprzętu budowlanego do budowy lewobrzeżnej zapory, na odcinku bezpośredniego sąsiedztwa z Lasem Tworkowskim (w km około 5+100 do 6+100), w okresie od 15 lipca do końca grudnia, ze względu na ochronę miejsca gniazdowania bielika (Haliaeetus albicilla), • należy zaprojektować prace budowlane przy budowie zapory prawobrzeżnej, w taki sposób, aby na odcinku w rejonie Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Stawy Wielikąt i Ligota Tworkowska, pomiędzy drogą, a obwałowaniami pozostawić nienaruszalny pas terenu o szerokości minimum 50 m, którego zachowanie zmniejszy uciążliwość akustyczną etapu budowy Należy prowadzić monitoring oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko poprzez: Na etapie eksploatacji suchego zbiornika przeciwpowodziowego: • dokonywanie w cyklach 5-letnich, począwszy od dnia oddania obiektu do użytkowania, oceny występowania oraz stanu zachowania przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000: obszar specjalnej ochrony ptaków „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski” oraz obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Las koło Tworkowa”. W odniesieniu do obszaru „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski”, ocena winna obejmować występowanie gatunków ptaków oraz stan zachowania ich populacji. W odniesieniu do obszaru „Las koło Tworkowa”, ocena powinna obejmować zasięg przestrzenny siedlisk przyrodniczych, stopień wykształcenia ich struktury, stan zachowania, formy degeneracji, obecność gatunków charakterystycznych oraz zaobserwowane zmiany w zakresie tych właściwości, a także występowanie gatunków zwierząt oraz stan zachowania ich populacji. Wyniki monitoringu należy bezzwłocznie, po zakończeniu poszczególnych cykli, przekazywać do właściwych regionalnych dyrektorów ochrony środowiska.</p>
---	--	---	--	---	---

2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych - dane zweryfikowane

L.p.	Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia (w ha)	Liczba stanowisk	Rożmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
Ptaki							
1	A022 Bączek (zwyczajny)	C		1	Zobacz na mapie	Wystarczający z punktu widzenia formułowania zapisów działań ochronnych	Stan ochrony gatunku określono na podstawie danych zawartych w książce "Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce" oraz w opracowaniu „Ostoje ptaków w Polsce - wyniki inwentaryzacji, część I”: s. 44-50, 2009. Ze względu na ww. istniejące dane pozwalające na określenie oceny stanu gatunku, nie stwierdzono potrzeby przeprowadzenia prac terenowych. Dane dotyczące liczby stanowisk pochodzą ze standardowego formularza danych obszaru Stawy Wielikąt i Las Tworkowski.
2	A058 Helmiatka (zwyczajna)	A		1	Zobacz na mapie	Wystarczający z punktu widzenia formułowania zapisów działań ochronnych	Stan ochrony gatunku określono na podstawie danych zawartych w książce "Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce" oraz w opracowaniu „Ostoje ptaków w Polsce - wyniki inwentaryzacji, część I”: s. 44-50, 2009. Ze względu na ww. istniejące dane pozwalające na określenie oceny stanu gatunku, nie stwierdzono potrzeby przeprowadzenia prac terenowych. Dane dotyczące liczby stanowisk pochodzą ze standardowego formularza danych obszaru Stawy Wielikąt i Las Tworkowski.
3	A051 Krakwa	C		1	Zobacz na mapie	Wystarczający z punktu widzenia formułowania zapisów działań ochronnych	Stan ochrony gatunku określono na podstawie danych zawartych w książce "Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce" oraz w opracowaniu „Ostoje ptaków w Polsce - wyniki inwentaryzacji, część I”: s. 44-50, 2009. Ze względu na ww. istniejące dane pozwalające na określenie oceny stanu gatunku, nie stwierdzono potrzeby przeprowadzenia prac terenowych. Dane dotyczące liczby stanowisk pochodzą ze standardowego formularza danych obszaru Stawy Wielikąt i Las Tworkowski.
4	A005 Perkoz dwuczuby	C		1	Zobacz na mapie	Wystarczający z punktu widzenia formułowania zapisów działań ochronnych	Stan ochrony gatunku określono na podstawie danych zawartych w książce "Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce" oraz w opracowaniu „Ostoje ptaków w Polsce - wyniki inwentaryzacji, część I”: s. 44-50, 2009. Ze względu na ww. istniejące dane pozwalające na określenie oceny stanu gatunku, nie stwierdzono potrzeby przeprowadzenia prac terenowych. Dane dotyczące liczby stanowisk pochodzą ze standardowego formularza danych obszaru Stawy Wielikąt i Las Tworkowski.
5	A060 Podgorzałka (zwyczajna)	C		1	Zobacz na mapie	Wystarczający z punktu widzenia formułowania zapisów działań ochronnych	Stan ochrony gatunku określono na podstawie danych zawartych w książce "Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce" oraz w opracowaniu „Ostoje ptaków w Polsce - wyniki inwentaryzacji, część I”: s. 44-50, 2009. Ze względu na ww. istniejące dane pozwalające na określenie oceny stanu gatunku, nie stwierdzono potrzeby przeprowadzenia prac terenowych. Dane dotyczące liczby stanowisk pochodzą ze standardowego formularza danych obszaru Stawy Wielikąt i Las Tworkowski.

2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych

Nie dotyczy.

2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru

Nie dotyczy.

2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru

A022 Bączek (*Ixobrychus minutus*)

Krótką charakterystyka

Niewielki ptak wielkości gołębia, o długości ciała 33–38 cm, rozpiętości skrzydeł 52–58 cm i masie 70–170 g. W ciepłe i parne wieczory i noce odzywa się charakterystycznym pojedynczym, niskim w tonie „szczekaniem”. Gatunek aktywny głównie o zmierzchu, nocą i o świcie. Dzień spędza ukryty w szuwarach lub krzewach. Jednak spłoszony zrywa się do lotu znacznie chętniej niż bąk i stąd częściej można go obserwować w locie. Jako gatunek silnie terytorialny występuje w rozproszeniu; również w trakcie wędrówek i zimowania najczęściej spotykane są pojedyncze ptaki lub co najwyżej małe stadka (Gromadzki 2004).

Zasiedla stawy hodowlane, jeziora, starorzecza, glinianki, zbiorniki zaporowe. Gniazda lokalizowane są w trzcinowiskach, szuwarach pałki wąskolistnej lub szerokolistnej albo na krzewach rosnących w wodzie lub nad wodą. W wyborze miejsca lęgowego dla tego gatunku istotna jest obecność pozostałości szuwarów z poprzedniego sezonu wegetacyjnego. Bączek gniazduje pojedynczo, czasami w skupieniach o charakterze półkolonijnym. Gniazdo to płytka platforma o średnicy do 35 cm, zbudowana z łądy trzciny lub cienkich gałązek o długości do 20 cm. Posadowione jest w trzcinach lub na krzewach do 2 m nad lustrem wody lub łądem. W trzcinowiskach gniazda są ulokowane często od strony wody – w odległości do 15 m. Okres lęgowy zaczyna się pod koniec maja i w czerwcu, kiedy ptaki przeważnie rozpoczynają składanie jaj. Najczęściej w zniesieniu znajduje się 5–6 jaj. Jaja składane są w odstępach 1-dniowych. Bączek składa jeden lęg w roku. Jaja wysiadują oba ptaki z pary. Inkubacja trwa 17–19 dni. Pisklęta kłują się w ciągu 3–4 dni. Pisklęta przebywają w gnieździe przez 15–17 dni po wylęgu. Później, gdy pojawi się zagrożenie, potrafią już sprawnie oddalać się od gniazda i wychodzą na roślinność otaczającą gniazdo. Karmione są przez oboje rodziców przez ok. 25–30 dni, do momentu osiągnięcia zdolności lotu. Gniazdo bączka najlepiej identyfikuje się w oparciu o wygląd jaj, które są śnieżnobiałe, zbliżone wyglądem do jaj gołębi. Oba bieguny jaja są w równym stopniu zaokrąglone (kształt równobiegunowy) (Chylarecki P., Sikora A., Ceniań Z. 2009).

Przelot jesienny jest równie słabo zauważalny jak wiosenny, ponieważ ptaki wędrują nocą i na ogół pojedynczo, jakkolwiek spotykano niewielkie stadka odpoczywające w ciągu dnia na drzewach. Większość ptaków odlatuje już w końcu sierpnia, a ostatnie osobniki notowano jeszcze w końcu października. Gatunek ten jest nielicznie obrączkowany w Polsce, dlatego nie wiadomo dokładnie, które ptaki wędrują na zimę bączki gniazdujące w Polsce. Przelot wiosenny rozpoczynający się w kwietniu może trwać przez cały maj. Zimuje na terenach położonych na południe od Sahary. Podstawą diety bączka stanowią drobne ryby, płazy, owady wodne, mięczaki, pająki. Ptaki żerują czatując nieruchomo na zdobycz albo powoli brodząc w wodzie. Szczególnie intensywnie polują o świcie i zmierzchu. Żerują na ogół w obrębie terytorium. Bączek z całą pewnością nie jest szkodnikiem w gospodarce rybackiej (Gromadzki 2004).

Bączek jest bardzo nielicznym ptakiem lęgowym występującym na obszarze całego kraju. Najbardziej rozpowszechniony jest w Wielkopolsce, na Górnym Śląsku i w Małopolsce, a w północnej części kraju jest skrajnie nieliczny. Wiedza o trendach liczebności bączka na terenie Polski jest wyjątkowo ograniczona i nie wykracza w zasadzie poza generalną opinię o silnym spadku liczebności na przestrzeni ostatnich 2–3 dekad (Chylarecki P., Sikora A., Ceniań Z. 2009).

W Polsce jest to nizinny gatunek, bowiem najwyższe stanowiska lęgowe stwierdzono w Kotlinie Sóddeckiej na stawach w Mostkach pod Starym Sączem na wysokości 310 m n.p.m. oraz na wysokości 350 m n.p.m. na Pogórzu Bukowskim, na zbiorniku zaporowym pod Beskiem. Zasiedla niektóre rejonu niżu, prawie całkowicie omijając Pomorze, Ziemię Lubuską, zachodnią część Dolnego Śląska, oraz południową Wielkopolskę, północną Kielecczynę i północne Mazowsze. Tylko lokalnie w odpowiadających i blisko położonych zbiornikach tworzy większe populacje, np. na Górnym Śląsku, w rejonie doliny górnej Wisły pod Goczałkowicami, w dolinie Wisły pod Warszawą i Łomiankami, dolinie Baryczy, Wielkopolskim PN, w dolinie Tyśmienicy i w dolinie Nidy. W Polsce areal w ciągu ostatniego wieku uległ znaczącym zmianom, zmianie podlegała również liczebność populacji lęgowej. Zmiany te są jednoznacznie negatywne, pomimo lokalnych fluktuacji liczebności: np. na stawach Wielką pod Raciborzem w latach 1982–1996 liczebność wahała się w zakresie 5–19 p., a na Jez. Swarzędzkim 0–6 p. w latach 1978–1994. Stan populacji krajowej ocenia się na 600–700 p. Najwięcej bączków gniazduje w Wielkopolsce (1980–1990 ok. 200 p.), w Małopolsce (300 p.) i na Śląsku (80–120 p.) (Gromadzki 2004).

Stan zachowania siedlisk gatunku w sieci Natura 2000

Na podstawie wyników Monitoring Pospolitych Ptaków Lęgowych Raport z lat 2003–2004 (P. Chylarecki, D. Jawińska & L. Kuczyński) - dane GIOŚ:

Raport przedstawia dane zebrane w latach 2003–2004 w ramach programu Monitoringu Pospolitych Ptaków Lęgowych (MPPL). Celem programu jest dostarczanie corocznych, ogólnokrajowych wskaźników liczebności

populacji dla najbardziej rozpowszechnionych ptaków lęgowych w Polsce. Wskaźniki te umożliwiają ocenę trendów liczebności populacji ok. 80-100 najpospolitszych gatunków. W latach 2003 i 2004 wykonano liczenia na 329 i 324 powierzchniach próbnych na terenie całego kraju. Wyznaczone w obrębie powierzchni próbnych trasy liczeń obejmowały główne typy użytkowania ziemi w proporcjach odpowiadających ich reprezentacji na terenie całego kraju. Dominującymi typami siedlisk były: grunty orne (44-45%, w zależności od roku), lasy i zadrzewienia (30%) oraz łąki i pastwiska (12%). Kontrolowane powierzchnie próbne były więc reprezentatywne dla warunków ogólnopolskich. Łącznie zarejestrowano występowanie 178 gatunków ptaków. W obrębie pojedynczej powierzchni próbnej stwierdzano średnio 34-35 gatunków, przy zakresie zmienności od 5 do 69. Rozpowszechnienie gatunków (frekwencja powierzchni, na których stwierdzono dany gatunek) było wysoce powtarzalne w kolejnych latach programu.

Dane MPPL potwierdzają, że obszary wyznaczone w ramach pan-europejskiej sieci Natura 2000 podtrzymują większe bogactwo gatunkowe ptaków lęgowych niż obszary znajdujące się poza tą siecią. Na losowo wskazanych powierzchniach próbnych o łącznej powierzchni rzędu 10-25 km² w granicach obszarów Natura 2000 można spotkać o 10-13% gatunków ptaków więcej niż poza nimi.

W sezonie lęgowym 2003, na 329 powierzchniach próbnych stwierdzono występowanie 168 gatunków ptaków. W następnym roku, przy zbliżonej liczbie kontrolowanych powierzchni (324) wykryto występowanie 167 gatunków. W sumie, w obu sezonach, obserwatorzy uzyskali dane o 178 gatunkach ptaków. Powierzchnie próbne były rozproszone na terenie całego kraju (ryc. 2-3), a ich rozmieszczenie było - zgodnie z założeniami programu - losowe w obrębie każdego z 15 wyróżnionych regionów geograficznych. Zauważalne jest zróżnicowanie geograficzne w stopniu pokrycia kraju kontrolowanymi powierzchniami próbnymi - blisko dwie trzecie danych (64%) pochodzi z 5 regionów (Wielkopolska, Górny Śląsk, Pomorze Gdańskie, Ziemia Radomsko-Kielecka i Lubelszczyzna) zajmujących nieco ponad jedną trzecią (36%) powierzchni Polski.

Gatunek stwierdzony podczas kontroli powierzchni próbnych w latach 2003 i 2004	Średnie rozpowszechnienie (frekwencja pól, w których został wykryty gatunek w latach 2003-04 % pól	2003		2004	
		Względna wartość rozpowszechnienia % pól	Bezwzględna wartość rozpowszechnienia % pól	Względna wartość rozpowszechnienia % pól	Bezwzględna wartość rozpowszechnienia % pól
Bączek <i>Ixobrychus minutus</i>	0.2	0.3	1	0	0

Stanowiska występowania w obszarze/Stan zachowania stanowisk i siedlisk gatunku w obszarze

Stan zachowania w obszarze - C (dane z SDF); C (po weryfikacji w ramach planu zadań ochronnych)

Gatunek bączka objęty ochroną ścisłą, wymagający ochrony czynnej (Dz. U. z 2004 r. Nr 220, poz. 2237)

Polska czerwona księga zwierząt (2001): VU gatunek narażony na wyginięcie.

Status zagrożenia w Europie: (V) gatunek narażony na wyginięcie.

BirdLife International: SPEC 3 (Gromadzki 2004).

Bączek *Ixobrychus minutus* najliczniej gnieździł się w roku 2004, kiedy jego liczebność oceniono na 15 par (Szyra 2004).

Bączek ma kryterium C6, czyli jest to gatunek zagrożony w skali Unii Europejskiej. Gatunek w ramach monitoringów przeprowadzonych w latach 2007-2009 został stwierdzony, a jego liczebność oceniono na 5-7 par. Obszar Natura 2000 „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski” jest jednym z najważniejszych krajowych lęgowisk bączka (Betleja J., Rojek M., Sojka A., Chlebiak G., Szyra D. 2010).

Zagrożenia

Istniejące:

1. Płoszenie ptaków poprzez wchodzenie w miejsca lęgowe.

2. Zbyt wczesne rozpoczynanie okresu polowań tj. pod koniec sezonu lęgowego, a jeszcze przed wylotem ptaków na zimowiska.

Potencjalne:

1. Płoszenie ptaków.
2. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez aktywne wypalanie istniejącej roślinności (wypalanie trzcinowisk).
3. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez zaprzestanie hodowli ryb na stawach. Zmiana funkcji stawów na skutek niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej, zmiana stawów na ośrodki rekreacyjne.
4. Płoszenie ptaków - planowany rozwój ścieżek rowerowych. Wytyczenie ścieżek w sposób zagrażający ptakom, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania lęgów.
5. Zabijanie ptaków.
6. Presja ze strony drapieżników, szczególnie norki amerykańskiej i jenota.
7. Presja ze strony lisa.

A060 Podgorzałka *Aythya nyroca*

Krótką charakterystyka

Gatunek ginący, obecnie skrajnie nieliczny, gniazdujący na mniej niż 30 stanowiskach w południowej części kraju. W 2007 r. podgorzałka najliczniej występowała w dolinie Baryczy, gdzie wykazano obecność około połowy populacji krajowej gatunku, w tym największe koncentracje na kompleksie stawów Stawno i Ruda Sułowska (Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. 2009). Wymiary: długość ciała 38–42 cm, rozpiętość skrzydeł 62–67 cm, długość skrzydła: samiec 18–20 cm, samica 18–19 cm, masa ciała: samiec 500–700 g, samica 410–600 g. Posiada wysoko wysklepioną głowę z długim czołem i smukłym dziobem bez wyraźnego rysunku. Na skrzydle wzdłuż lotek widoczna jest wyraźna biała pręga. Dorosły samiec i samica są koloru ciemnokasztanowego i posiadają jaskrawobiały środek brzucha i podogonie. Nogi są szare (Gromadzki 2004).

Podgorzałka zasiedla większe kompleksy stawów hodowlanych z szuwarem zarastającym szeroką strefą brzegi i tworzącym wyspy, poza tym również eutroficzne jeziora, zbiorniki zaporowe z zaroślami szuwaru, rzadziej rozleglejsze starorzecza. Innym siedliskiem lęgowym są kanały przechodzące przez liczące nawet kilkanaście arów połacie szuwaru, jeśli na ich brzegach znajdują się kępowo rosnące trzciny lub turzyce. Podgorzałka gniazduje również na brzegach płycizn porośniętych kępiastymi turzycami lub w zacisznych zatoczkach stawu, wnikać w podmokłe lasy, gdzie gniazda zakłada w kępach turzyc rosnących w najbliższym sąsiedztwie lustra wody (Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. 2009). W Polsce podgorzałka zajmuje zbiorniki z dobrze rozwiniętą roślinnością wynurzoną (trzcina, turzyce); ważna dla niej jest też obecność roślinności pływającej i gęstej roślinności litoralnej. Gniazduje chętnie na wyspach w koloniach mew. W Polsce w latach 1996–2002 podgorzałkę stwierdzono w okresie lęgowym głównie na stawach rybnych (57%), a także na jeziorach, zbiornikach retencyjnych, rzekach i osadnikach. Z ostatnich danych wynika, że ok. 70% polskiej populacji lęgowej zależy od sztucznych zbiorników wodnych (Gromadzki 2004).

Podgorzałka nie jest gatunkiem terytorialnym, co najwyżej broni gniazda przed samicami własnego lub innych gatunków kaczek usiłujących podłożyć jej jaja. Samiec w okresie składania jaj i w początkowym stadium inkubacji przebywa najczęściej w odległości kilkudziesięciu metrów od gniazda. Towarzyszy samicy, jeśli ta zejdzie z gniazda i podczas żerowania. Oba ptaki żerują zwykle na tym samym akwenu, na którym znajduje się gniazdo. Podgorzałka zakłada gniazdo w zacisznych miejscach, przeważnie niewidocznym z brzegu akwenu. Jest to dołek wygnieciony przez samicę w ziemi, wśród gęstych pokrzyw lub turzyc na skraju ziemnej wyspy, albo w podstawie obszerniejszej kępy trzciny lub turzycy rosnącej w kilkuarowej spokojnej zatoce w szuwarach bądź na brzegu szerszego kanału przecinającego trzcinowisko. Dołek zostaje wyścielony suchymi liśćmi traw i turzyc, a w miarę przybywania w nim jaj - dodatkowo puchem i piórami z brzucha samicy (Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. 2009).

W Polsce okres składania jaj trwa od pierwszych dni maja do końca czerwca. Szczyt przypada od czwartej do szóstej pentady maja, kiedy to do lęgów przystępuje co najmniej 50% samic. Po stracie pierwszego lęgu składane są zniesienia zastępcze, zwłaszcza jeśli gniazdo uległo zniszczeniu przed zakończeniem znoszenia jaj lub we wczesnej fazie wysiadywania. Podgorzałka nie składa drugich lęgów. Zniesienia podgorzałki zawierają 5–14 jaj, najczęściej 7–11 lub 8–10. Jaja składane są w odstępach 24-godzinnych. Wysiadyje tylko samica, której przerwy na żerowanie przypadają o zmroku, zarówno wieczorem, jak i przed świtem. Inkubacja trwa 22–28 dni, jednak w przeważającej liczbie przypadków wynosiła 24–27 dni. Klucie synchroniczne - w większości lęgów wszystkie pisklęta wykluwują się w ciągu doby, a pogniecione przez samicę skorupy jaj pozostawiane są w gnieździe. Pisklęta, które są zagniazdownikami właściwymi, już w następnej dobie po wykluciu opuszczają gniazdo, a w przypadku niebezpieczeństwa potrafią uciekać zaraz po wyschnięciu, czyli kilka godzin od wyklucia. Uzyskują lotność w wieku 56–60 dni. Opiekę nad lęgiem sprawuje wyłącznie samica, która w pierwszych dniach życia piskląt, szczególnie w nocy często musi je ogrzewać. Młode żywią się same już od 2–3 dnia życia, a rolą samicy jest doprowadzenie potomstwa do odpowiednich żerowisk. Początkowo samica zrywa fragmenty rogiatki lub rdestnicy i rzuca na wodę, a pisklęta je zjadają. Po paru dniach żerują już bez jej pomocy. W okresie lęgowym obserwuje się przeważnie pary ptaków, ale nie brak też grup po kilka osobników, w których proporcje samic do samców wynoszą nawet 1:3. Co roku spotyka się również pary mieszane, najczęściej samca podgorzałki z samicą głowienki (Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. 2009).

Wraz z ogromnym spadkiem liczebności podgorzałka stała się rzadkim gatunkiem na przelotach. Obecnie można spotkać tylko pojedyncze osobniki lub małe stadka. Początek wędrówki jesiennej przypada na wrzesień, a

ostatnie ptaki znikają z Polski na początku grudnia. Zdecydowana część populacji europejskiej zimuje w południowej

Europie i w północnej Afryce. Nie wiadomo, gdzie zimują podgorzałki gniazdujące w Polsce, przypuszczalnie w rejonie Morza Śródziemnego. W Polsce podgorzałka zimuje sporadycznie, najczęściej widywana na Śląsku. W pożywieniu podgorzałki dominuje pokarm roślinny, który jest zbierany spod powierzchni wody, w czasie pływania z zanurzoną głową lub w czasie nurkowania (na głębokość 30-100 cm). Podgorzałka żeruje przede wszystkim na płytkich wodach z bogatą roślinnością wynurzoną. Zjada głównie nasiona roślin wodnych (rdestnica, turzyce, rogatek, rdest, rzęsa wodna, grzybień biały, grązel). Na pokarm zwierzęcy składają się małe rybki, ikra, skrzek, małe płazy (do 3 cm), pierścienice, mięczaki, skorupiaki, różne owady (szczególnie ważki). Preferowane tereny żerowiskowe to płytkie rozlewiska.

W Polsce gnieździ się obecnie na ok. 20 stanowiskach skupionych głównie w Dolinie Baryczy, na Polesiu, Kotlinie Oświęcimskiej, Ziemi Tarnowskiej oraz rozproszonych stanowiskach w środkowej i północnej części kraju. W czasie wędrowek widywana jest coraz rzadziej. W ostatnim dwudziestoleciu obserwowana w dolinie Baryczy, na Górnym Śląsku, na jez. Gopło, na Zb. Włocławskim, na Pomorzu Zachodnim, wyjątkowo nad Zat. Gdańską, na jez. Łuknajno czy w południowo-wschodniej części kraju (Gromadzki 2004).

Stan zachowania siedlisk gatunku w sieci Natura 2000

Na podstawie wyników Monitoringu Gatunków Rzadkich, w tym podgorzałki- dane GIOŚ (<http://monitoringptakow.gios.gov.pl/119,podgorzalka.html>):

Monitoring Gatunków Rzadkich jest programem rozpoczętym w r. 2007 w ramach szerszego zadania Monitoring Ptaków Polski. Podgorzałka jest jednym z 7 gatunków ptaków objętych programem. Celem programu jest uzyskanie pełnego obrazu rozmieszczenia i liczebności populacji krajowej oraz śledzenie zmian liczebności łabędzia krzykliwego w dłuższej perspektywie czasu. Wskazanie przyczyn bezpośrednich lub pośrednich zmian liczebności gatunku umożliwi podjęcie działań ochronnych, ukierunkowanych na zmniejszenie wpływu negatywnych oddziaływań.

W roku startowym 2007 stwierdzono w Polsce gniazdowanie około 80-90 samic podgorzałki. W następnych latach następował stały wzrost populacji tego gatunku - w 2011 oceniono jej liczebność już na 129 samic. Najważniejsze łęgowiska pozostają te same od lat: są to stawy w Dolinie Baryczy, Lubelszczyzna ze stawami w Starym Brusie oraz stawy w Budzie Stalowskiej na Podkarpaciu. W roku 2011 w tych najważniejszych miejscach gniazdowania stwierdzono 96% populacji (mapka). W roku 2010 podgorzałka powróciła na dawno opuszczone łęgowisko na północy kraju. W latach 2007-2011 liczebność podgorzałki na terenie kraju wzrosła o 47% (szczegółowe dane poniżej). Pomimo odbudowy populacji na razie nie jest obserwowany wzrost areału tego gatunku - rozpowszechnienie podgorzałki w Polsce jest niezmiennie od początku trwania monitoringu i wynosi zaledwie około 0,5% kraju (szczegółowe dane poniżej).

Wyniki dla Aythya nyroca Gatunek: Podgorzałka (ang: Ferruginous Duck, łac: Aythya nyroca) Program: Monitoring Podgorzałki Zakres lat: 2007 - 2011		Wyniki dla Aythya nyroca Gatunek: Podgorzałka (ang: Ferruginous Duck, łac: Aythya nyroca) Program: Monitoring Podgorzałki Zakres lat: 2007 - 2011	
Wydzielenie: Tylko tereny OSOP Natura 2000		Wydzielenie: Cały obszar kraju	
Rok	Wskaźnik zmian liczebności populacji	Rok	Wskaźnik zmian liczebności populacji
2007	85.0	2007	88.0
2008	78.0	2008	81.0
2009	108.0	2009	109.0
2010	118.0	2010	120.0
2011	128.0	2011	129.0

Wyniki dla Aythya nyroca Gatunek: Podgorzałka (ang: Ferruginous Duck, łac: Aythya nyroca) Program: Monitoring Podgorzałki Zakres lat: 2007 - 2011		Wyniki dla Aythya nyroca Gatunek: Podgorzałka (ang: Ferruginous Duck, łac: Aythya nyroca) Program: Monitoring Podgorzałki Zakres lat: 2007 - 2011	
Wydzielenie: Tylko tereny OSOP Natura 2000		Wydzielenie: Cały obszar kraju	
Rok	Rozpowszechnienie	Rok	Rozpowszechnienie

2007	0,16	2007	0.19
2008	0,13	2008	0.16
2009	0,18	2009	0.19
2010	0,15	2010	0.17
2011	0,15	2011	0.16

Kontrole powierzchni AN34 (Lokalizacja: Lubomia, wodzisławski, Śląskie; Obszar Natura 2000: Stawy Wielikąt i Las Tworkowski) w ramach programu MPO dla gatunku [Podgorzałka](#):

Rok kontroli	Stwierdzenie obecności gatunku	Wyniki pojedynczych kontroli				Podsumowanie roczne wyników kontroli	
		Liczba par	Data kontroli	Kryterium łęgowości	Stanowisko	Liczba par (łącznie)	Liczba stanowisk łęgowych
2007	Stwierdzony (2)	2	2007-05-03	-	1	2	1
2008	Nie stwierdzony	0 0	2008-05-23 2008-05-23	- -	1 1	0	1
2009	Brak kontroli	Brak kontroli					
2010	Brak kontroli	Brak kontroli					
2011	Nie stwierdzony	0	21.05.2011	-	1	0	1

Stanowiska występowania w obszarze/Stan zachowania stanowisk i siedlisk gatunku w obszarze

Stan zachowania w obszarze - C (dane z SDF); C (po weryfikacji w ramach planu zadań ochronnych)

Gatunek podgorzałki objęty ochroną ścisłą, wymagający ochrony czynnej (Dz. U. z 2004 r. Nr 220, poz. 2237)

Polska czerwona księga zwierząt (2001): EN gatunek silnie zagrożony wyginięciem.

Status zagrożenia w Europie: (V) gatunek narażony na wyginięcie.

BirdLife International: SPEC 1 (Gromadzki 2004).

Podgorzałka w ramach monitoringów przeprowadzonych w latach 2002-2004 został stwierdzony, a jego liczebność oceniono na 0-1 par. (Betleja J., Rojek M., Sojka A., Chlebiak G., Szyra D. 2010).

Gatunek w ramach monitoringów OTOP przeprowadzonych w latach 2007-2009 (2010. Dolina Górnej Odry w: Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. (red) Ostoje Ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce) nie został stwierdzony. Jednak należy stwierdzić, że stan siedlisk gatunku w obszarze ostoi nie uległ zmianie. Powrót podgorzałki jest możliwy bez podejmowania aktywnych działań ochronnych.

Ponadto, ze względu na specyfikę dynamiki występowania gatunku oraz obserwowane w ostatnich latach ogólne tendencje odradzania się populacji łęgowej podgorzałki w Polsce można oczekiwać, że podgorzałka ponownie będzie gniazdować na Stawach Wielikąt. W związku z czym, zasadne jest przeprowadzenie stałego monitoring występowania podgorzałki (Betleja 2011).

Zgodnie z wynikami Monitoringu Gatunków Rzadkich, w tym podgorzałki, prowadzonego przez GIOŚ w latach 2007-2011, w 2007 roku stwierdzono występowanie 2 par podgorzałki na terenie ostoi Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski. W 2008 i 2011 roku nie zaobserwowano tego gatunku w ostoi, natomiast stwierdzono jedno stanowisko łęgowe podgorzałki w obszarze.

Podgorzałka - stwierdzenia z okresu łęgowego: 29.-30.05., 4. i 11.06.2006 - 1 samiec, 3. i 18.07.2006 oraz 4. i 10.06.2009 - 1 para, sugerują możliwość łęgów pojedynczych par. Ponadto dokonano obserwacji:

11.10.2005 – 2 samce i 1 samica oraz 22.03.2009 – 1 samiec. Ostatnio na stawach Wielką łęg podgorzałki stwierdzono

2.08.2003 – samica z 8 pull. (Szyra 2004). W porównaniu do lat 80. i 90. odnotowano spadek liczebności podgorzałki. Podgorzałka jest gatunkiem zagrożonym globalnie, ponieważ w drugiej połowie XX wieku w wielu krajach jej liczebność i zasięg występowania zmniejszyły się znacznie i nie do końca są poznane przyczyny tego spadku (Tucker i Heath 1994, Hagemeyer i Blair 1997). Na stawach Wielką ostatnio stwierdzana była sporadycznie, choć stan siedlisk gatunku na obszarze ostoi nie uległ zmianie. Powrót podgorzałki jest możliwy bez podejmowania aktywnych działań ochronnych. Ponadto, ze względu na specyfikę dynamiki występowania gatunku oraz obserwowane w ostatnich latach ogólne tendencje odradzania się populacji łęgowej podgorzałki w Polsce (Neubauer et al. 2011) można oczekiwać, że podgorzałka ponownie będzie gniazdować na stawach Wielką (Szyra 2012).

Zagrożenia:

Istniejące:

1. Zbyt wczesne rozpoczynanie okresu polowań tj. pod koniec sezonu łęgowego, a jeszcze przed wylotem ptaków na zimowiska.

Potencjalne:

1. Płoszenie ptaków poprzez wchodzenie w miejsca łęgowe.
2. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez aktywne wypalanie istniejącej roślinności (wypalanie trzcinowisk).
3. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez zaprzestanie hodowli ryb na stawach. Zmiana funkcji stawów na skutek niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej, zmiana stawów na ośrodki rekreacyjne.
4. Płoszenie ptaków - planowany rozwój ścieżek rowerowych. Wytyczenie ścieżek w sposób zagrażający ptakom, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania łęgów.
5. Zabijanie ptaków.
6. Presja ze strony drapieżników, szczególnie norki amerykańskiej i jenota.
7. Presja ze strony lisa.

A058 Hełmiatka (*Netta rufina*)

Krótką charakterystyka

Hełmiatka jest kaczką wielkości krzyżówki – długość ciała 53-58 cm, rozpiętość skrzydeł 84-88 cm, masa ciała 0,8-1,3 kg. U gatunku tego występuje wyraźny dymorfizm płciowy. Prowadzi dzienny tryb życia, zazwyczaj przebywa w stadach innych gatunków kaczek. Hełmiatka gniazduje w pojedynczych parach lub w luźnych skupieniach. Osiąga dojrzałość płciową w wieku jednego roku, czasem po dwóch latach. Przystępuje do łęgów w maju, a w rejonach południowych już w kwietniu. Gniazdo buduje z liści, traw i puchu, zwykle na suchym lądzie, ukryte w gęstej roślinności w pobliżu wody. Znosi 8-10 jaj, czasami do 14. Wysiadywanie trwa 26-28 dni. Pisklęta są zagniazdownikami, ich wodzenie trwa ok. 7 tygodni.

Hełmiatka jako ptak przelotny pojawia się rzadko na wodach w całym kraju. Przelot jesienny trwa od sierpnia do początku grudnia, ze szczytem we wrześniu. Ptaki spotykane są na stawach hodowlanych, jeziorach i zbiornikach zaporowych, rzadziej na rzekach, a tylko wyjątkowo pojawiają się na morskich wodach przybrzeżnych. Przelot wiosenny przebiega bez wyraźnej kulminacji, od połowy marca do połowy maja.

Europejskie hełmiatki spędzają zimę na południu Europy, głównie w basenie Morza Śródziemnego. Część polskiej populacji pozostaje w kraju do pierwszych mrozów. Najczęściej przypadki zimowania zdarzają się w Wielkopolsce, rzadziej na Śląsku, a wyjątkowo na północy Polski.

Hełmiatka żywi się liśćmi, korzeniami i nasionami roślin wodnych, a także wodnymi bezkręgowcami. Ulubiony pokarm to glony zwane ramienicami. Żeruje nurkując i zbierając pokarm z powierzchni wody.

Zamieszkuje wody śródlądowe, płytkie jeziora i stawy hodowlane z bujnymi szuwarami, a także wody słonawe, zwłaszcza delty rzek. W kraju stwierdzono ją na kompleksach stawów, naturalnych jeziorach i na zalewach nadmorskich. Hełmiatka gniazduje w Polsce tylko na kilku rozproszonych stanowiskach zlokalizowanych na Mazurach, na Zalewie Wiślanym i w Wielkopolsce. Do najbardziej stałych stanowisk na Śląsku należą obecnie:

stawy Łęczczok i stawy Wielikąt, gdzie odnotowano najliczniejsze skupienie lęgowych ptaków (do 5p. na każdym stanowisku) (Gromadzki 2004).

Stan zachowania siedlisk gatunku w sieci Natura 2000

Na podstawie wyników monitoringu ptaków lęgowych 2006 -2008 dane GIOŚ: BRAK.

Stanowiska występowania w obszarze/Stan zachowania stanowisk i siedlisk gatunku w obszarze

Stan zachowania w obszarze - A (dane z SDF); A (po weryfikacji w ramach planu zadań ochronnych)

Gatunek hełmiatki objęty ochroną ścisłą (Dz. U. z 2004 r. Nr 220, poz. 2237)

Polska czerwona księga zwierząt (2001): LC gatunek mniejszego ryzyka, ale wymagający szczególnej uwagi.

Status zagrożenia w Europie: (D) gatunek zagrożony z racji zmniejszania się liczebności populacji.

BirdLife International: SPEC 3 (Gromadzki 2004).

Hełmiatka gnieździła się w roku 2004, kiedy jego liczebność oceniono na 3-4 par (Szyra 2004).

Gatunek w ramach monitoringów przeprowadzonych w roku 2008 został stwierdzony, a jego liczebność oceniono na 10-16 par (Betleja J., Rojek M., Sojka A., Chlebek G., Szyra D. 2010).

W latach 2005-2009 gniazdowało 1-13 par. Monitoring par lęgowych oparto o coroczne liczenia samic wodzących pisklęta i stwierdzenia samotnych, nielotnych młodych. Dokładne ustalenie liczby par lęgowych jest problematyczne z racji pasożytnictwa lęgowego występującego u tego gatunku (Bauer et al. 2005), np. na stawach rybnych koło Zatora (Dolina Górnej Wisły) w latach 2002-2007 aż połowa z wykrytych lęgów dotyczyła przypadków pasożytnictwa, tj. lęgów podrzucanych (Wiehle i Malczyk 2009). Lęgi stwierdzano na stawach, których powierzchnia wahała się w granicach 16,6-40,6 ha, a brzegi zarośnięte były kilkumetrowym szuwarem trzcinowym (*Phragmitetum australis*). W okresie przelotów najliczniej stwierdzona 22.03.2009 - 20 samców i 9 samic. Skrajne daty: 20.02.2008 - 1 samiec i 20.10.2007 - 3 ptaki (Szyra 2012).

Zagrożenia:

Istniejące:

1. Zbyt wczesne rozpoczynanie okresu polowań tj. pod koniec sezonu lęgowego, a jeszcze przed wylotem ptaków na zimowiska.

Potencjalne:

1. Płoszenie ptaków poprzez wchodzenie w miejsca lęgowe.

2. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez aktywne wypalanie istniejącej roślinności (wypalanie trzcinowisk).

3. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez zaprzestanie hodowli ryb na stawach. Zmiana funkcji stawów na skutek niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej, zmiana stawów na ośrodki rekreacyjne.

4. Płoszenie ptaków - planowany rozwój ścieżek rowerowych. Wytyczenie ścieżek w sposób zagrażający ptakom, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania lęgów.

5. Zabijanie ptaków.

6. Presja ze strony drapieżników, szczególnie norki amerykańskiej i jenota.

A005 Perkoz dwuczuby (*Podiceps cristatus*)Krótką charakterystyka

Długość ciała 52-61 cm, rozpiętość skrzydeł 81-90 cm, masa ciała 1,0-1,5 kg. W szacie godowej na głowie ma dwa czarne czuby i brązową kryzę. Boki głowy, szyja, pierś i spód ciała są białe, boki ciała brązowe, a wierzch ciemnobrązowy. Pisklęta są ubarwione bardzo charakterystycznie - na głowie i szyi mają podłużne czarne paski, zaś na grzbiecie i bokach paski białawobrunatne na białym tle. Wiosną i latem często odzywają się charakterystycznym, gardłowym głosem brzmiącym jak „aorrr” oraz często powtarzanym, skrzeczącym „kek-kek-kek”. Gatunek aktywny w ciągu dnia. Zimą najintensywniej żeruje o świcie i przed zmierzchem. W okresie lęgowym zazwyczaj gniazduje pojedynczo, jednak niekiedy tworzy luźne kolonie liczące nawet do 100 p. Poza sezonem lęgowym najczęściej występuje w niewielkich grupkach, choć czasem skupia się w stada do kilkuset osobników. Gniazduje zazwyczaj pojedynczo, lecz niekiedy może tworzyć luźne kolonie lęgowe liczące nawet kilkaset p. Pod koniec kwietnia lub w maju perkozy składają 3-6 jaj, które są wysiadywane przez oboje rodziców. Młode wykluwają się po 25-29 dniach i pozostają pod opieką rodziców przez około 13-15 tygodni. Co najmniej przez pierwsze 8 tygodni są karmione przez ptaki dorosłe, a później w coraz większym stopniu żerują samodzielnie. Wyprowadzany jest jeden lęg w roku. Dojrzałość płciową perkozy osiągają w drugim roku życia. W lipcu i na początku sierpnia część dorosłych perkozów przemieszcza się na miejsca, w których odbywają pierzenie, pozostałe zmieniają pióra w pobliżu miejsc lęgowych.

Wędrowka jesienna rozpoczyna się w sierpniu i trwa do października lub listopada. Wędrowka wiosenna, o mniejszym natężeniu od jesiennej, obserwuje się w marcu i w kwietniu. Okres zimowania tego gatunku trwa od grudnia do lutego. Największe europejskie zimowiska znajdują się na dużych jeziorach szwajcarskich oraz na wybrzeżach Holandii. Gatunek głównie rybożerny. W niewielkim stopniu odżywia się także większymi wodnymi bezkręgowcami. W okresie lęgowym występuje na większych jeziorach,

stawach i innych zbiornikach wodnych, których brzegi są porośnięte szuwarami i mają dużą powierzchnię otwartego lustra wody. Poza okresem lęgowym spotykany jest tak-

że na morzu, na jeziorach, a nielicznie na większych rzekach. Zimą preferuje akweny stosunkowo płytkie i osłonięte od wiatru i falowania. Na Zatoce Gdańskiej miejscem jego najliczniejszego występowania zimą są okolice Portu Północnego. Perkoza dwuczubego spotyka się w całej Polsce, wyjątkiem gór, jednak jego obecność jest uzależniona od występowania odpowiednich zbiorników wodnych. Gatunek najbardziej rozpowszechniony w pasie pojezierzy. Licznie lęgnię się na Zalewie Szczecińskim i w delcie Świny, na niektórych jeziorach na śródlądziu, a także w dolinie górnej Wisły. Chętnie zasiedla też duże kompleksy stawów rybnych, gdzie może być stosunkowo liczny gatunkiem lęgowym, np. na stawach w dolinie Baryczy. W okresie wędrowek spotykany jest na odpowiednich zbiornikach niemal w całej Polsce. Zimuje najliczniej na wodach przybrzeżnych Bałtyku, a na śródlądziu w zachodniej części kraju, choć w łagodne zimy spotykany także na wschodzie (Gromadzki 2004).

Stan zachowania siedlisk gatunku w sieci Natura 2000

Na podstawie wyników Monitoringu Ptaków Mokradeł 2007-2012, w tym perkoza dwuczubego - dane GIOŚ (<http://monitoringptakow.gios.gov.pl/app/trendy>)-(szczegółowe dane poniżej).

Wyniki dla <i>Podiceps cristatus</i> Gatunek: Perkoz dwuczuby (ang: Great Crested Grebe, łac: Podiceps cristatus) Program: Monitoring Ptaków Mokradeł Zakres lat: 2007 - 2012		Wyniki dla <i>Podiceps cristatus</i> Gatunek: Perkoz dwuczuby (ang: Great Crested Grebe, łac: Podiceps cristatus) Program: Monitoring Ptaków Mokradeł Zakres lat: 2007 - 2012	
Wydzielenie: Tylko tereny OSOP Natura 2000		Wydzielenie: Cały obszar kraju	
Rok	Wskaźnik zmian liczebności populacji	Rok	Wskaźnik zmian liczebności populacji
2007	1.0	2007	1.0
2008	1.06	2008	0.98
2009	0.93	2009	1.1
2010	0.72	2010	0.88
2011	0.93	2011	1.01
2012	0.84	2012	1.03

Wyniki dla Podiceps cristatus Gatunek: Perkoz dwuczuby (ang: Great Crested Grebe, łac: Podiceps cristatus) Program: Monitoring Ptaków Mokradeł Zakres lat: 2007 - 2012		Wyniki dla Podiceps cristatus Gatunek: Perkoz dwuczuby (ang: Great Crested Grebe, łac: Podiceps cristatus) Program: Monitoring Ptaków Mokradeł Zakres lat: 2007 - 2012	
Wydzielenie: Tylko tereny OSOP Natura 2000		Wydzielenie: Cały obszar kraju	
Rok	Rozpowszechnienie	Rok	Rozpowszechnienie
2007	0.29	2007	0.28
2008	0.44	2008	0.47
2009	0.43	2009	0.45
2010	0.42	2010	0.47
2011	0.44	2011	0.48
2012	0.24	2012	0.38

Na podstawie wyników Monitoringu Zimujących Ptaków Wodnych 2011-2012, w tym perkoza dwuczubego - dane GIOŚ (<http://monitoringptakow.gios.gov.pl/app/trendy>)-(szczegółowe dane poniżej).

Wyniki dla Podiceps cristatus Gatunek: Perkoz dwuczuby (ang: Great Crested Grebe, łac: Podiceps cristatus) Program: Monitoring Zimujących Ptaków Wodnych Zakres lat: 2011 - 2012		Wyniki dla Podiceps cristatus Gatunek: Perkoz dwuczuby (ang: Great Crested Grebe, łac: Podiceps cristatus) Program: Monitoring Zimujących Ptaków Wodnych Zakres lat: 2011 - 2012	
Wydzielenie: Tylko tereny OSOP Natura 2000		Wydzielenie: Cały obszar kraju	
Rok	Wskaźnik zmian liczebności populacji	Rok	Wskaźnik zmian liczebności populacji
2011	1.00	2011	1.00
2012	0.89	2012	0.82

Wyniki dla Podiceps cristatus Gatunek: Perkoz dwuczuby (ang: Great Crested Grebe, łac: Podiceps cristatus) Program: Monitoring Zimujących Ptaków Wodnych Zakres lat: 2011 - 2012		Wyniki dla Podiceps cristatus Gatunek: Perkoz dwuczuby (ang: Great Crested Grebe, łac: Podiceps cristatus) Program: Monitoring Zimujących Ptaków Wodnych Zakres lat: 2011 - 2012	
Wydzielenie: Tylko tereny OSOP Natura 2000		Wydzielenie: Cały obszar kraju	
Rok	Rozpowszechnienie	Rok	Rozpowszechnienie
2011	0.22	2011	0.19
2012	0.18	2012	0.15

Stanowiska występowania w obszarze/Stan zachowania stanowisk i siedlisk gatunku w obszarze

Stan zachowania w obszarze - C (dane z SDF); C (po weryfikacji w ramach planu zadań ochronnych)

Perkoz dwuczuby objęty ochroną ścisłą (Dz. U. z 2004 r. Nr 220, poz. 2237).

Status zagrożenia w Europie: (S) gatunek niezagrożony, którego status ochronny jest prawdopodobnie odpowiedni.

BirdLife International: SPEC - (Gromadzki 2004).

Perkoz dwuczuby gnieździł się w roku 2004, kiedy jego liczebność oceniono na 88-96 par (Szyra 2004).

Gatunek w ramach monitoringów przeprowadzonych w roku 2008 został stwierdzony, a jego liczebność oceniono na 159-250 par (Betleja J., Rojek M., Sojka A., Chlebek G., Szyra D. 2010).

W okresie badań 2005-2009 perkoza dwuczubego gniazdowało 65-95 par. Największą liczbę gniazdujących par (90-95) stwierdzono w roku 2008, czyli zagęszczenie 2,6 p/10 ha pow. ogroblowanej. W latach 1992-2004 jego liczebność była podobna (tab. 3). Przebywał na stawach od początku marca do połowy listopada. Jesienne koncentracje liczyły do 450 os. (28.08.2004). W 2009 r. stwierdzono 82-87 par. W ostatnich latach wykazano również niewielki wzrost liczebności populacji głowienki oraz perkoza dwuczubego w stosunku do lat 80 i 90 (Szyra 2012).

Zagrożenia:

Istniejące:

1. Zbyt wczesne rozpoczynanie okresu polowań tj. pod koniec sezonu lęgowego, a jeszcze przed wylotem ptaków na zimowiska.

Potencjalne:

1. Płoszenie ptaków poprzez wchodzenie w miejsca lęgowe.
2. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez aktywne wypalanie istniejącej roślinności (wypalanie trzcinowisk).
3. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez zaprzestanie hodowli ryb na stawach. Zmiana funkcji stawów na skutek niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej, zmiana stawów na ośrodki rekreacyjne.
4. Płoszenie ptaków - planowany rozwój ścieżek rowerowych. Wytyczenie ścieżek w sposób zagrażający ptakom, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania lęgów.
5. Zabijanie ptaków.
6. Presja ze strony drapieżników, szczególnie norki amerykańskiej i jenota.
7. Presja ze strony lisa.

A051 Krakwa (*Anas strepera*)

Krótką charakterystyka

Krakwa jest kaczką nieznacznie mniejszą od krzyżówki, o długości ciała 46-56 cm, rozpiętości skrzydeł 82-95 cm i masie 0,9-1,0 kg. U tego gatunku występuje wyraźny dymorfizm płciowy. Kaczor w szacie godowej ma upierzenie utrzymane w różnych odcieniach szarości, ciemniejsze na piersi niż na głowie, grzbiecie i bokach ciała. Na piórach zaznacza się najwyraźniej łuskowaty wzór. Tył ciała jest czarny, a sterówki popielate. Samica jest brunatnoszara, jej dziób z boku jest żółtopomarańczowy. Ptaki młode w ubarwieniu podobne do samicy, są bardziej pstrokaty od spodu i ciemniejsze z wierzchu. Krakwa odzywa się różnorodnymi głosami: samiec wydaje niskie i zgrzytliwe „errp”, natomiast samica kwacze głosem zbliżonym do krzyżówki, lecz wyższym i ostrzejszym. Podczas toków samiec chrząka i pogwizduje. Prowadzi dzienny tryb życia; jest towarzyska, dość hałaśliwa, zazwyczaj przebywa w stadach z innymi kaczkami. Krakwa gniazduje w rozproszeniu lub w szczególnie sprzyjających warunkach, np. w koloniach mew, w niewielkich skupieniach. Osiąga dojrzałość płciową w wieku ok. jednego roku. Przylatuje na lęgowiska w kwietniu, przeważnie już w parach, a do lęgów przystępuje od początku lub od połowy maja. Samica znosi 8-12 kremowobeżowych jaj, wysiaduje je przez 24-26 dni i przez kolejnych ok. 7 tygodni wodzi młode. Przelot wiosenny rozpoczyna się w marcu i trwa do połowy maja, z kulminacją na przełomie kwietnia i maja. Samce opuszczają stanowiska lęgowe już z początkiem czerwca i udają się na pierzowiska. Przelot jesienny przebiega od września do listopada, a nawet do początku grudnia. Zimuje głównie w zachodniej i południowej Europie. Zimuje też skrajnie nielicznie w Polsce, zwykle pojedynczo, rzadko w małych stadkach. Krakwa żywi się głównie pokarmem roślinnym, na który składają się nasiona, liście, łodygi i korzenie roślin wodnych. Zasadla wody śródlądowe lub słonawe, zwykle płytkie, z bujną roślinnością wodną. Najliczniejsza jest na stawach hodowlanych, jeziorach eutroficznym, w zalewowych dolinach rzecznych ze starorzeczami oraz na podmokłych łąkach z bagienkami, rzadziej w wypłyconych partiach zbiorników zaporowych.

W Polsce krakwa występuje w całym kraju, choć zdaje się być liczniejsza na zachodzie niż na wschodzie. Do najważniejszych stanowisk lęgowych należą: PN Ujścia Warty, stawy hodowlane w dolinie Baryczy, Zb.

Goczałkowicki i stawy w dolinie górnej Wisły, stawy w dolinie Nidy. Stosunkowo nieliczna jest na Pomorzu, z wyjątkiem rejonu Zalewu Szczecińskiego, a także w bagiennych dolinach rzecznych na wschodzie, np. Biebrzy i Narwi. W pasie wschodniej Polski występuje w znacznym rozproszeniu, a na Podkarpaciu jest bardzo nieliczna. Przypadki zimowania są szczególnie regularne na Śląsku, w Wielkopolsce i w Małopolsce (Gromadzki 2004).

Stan zachowania siedlisk gatunku w sieci Natura 2000

Na podstawie wyników Monitoringu Ptaków Mokradeł 2007-2012, w tym krakwy - dane GIOŚ (<http://monitoringptakow.gios.gov.pl/app/trendy>)-(szczegółowe dane poniżej).

Wyniki dla Anas strepera Gatunek: Krakwa (ang: Gadwall, łac: Anas strepera) Program: Monitoring Ptaków Mokradeł Zakres lat: 2007 - 2012		Wyniki dla Anas strepera Gatunek: Krakwa (ang: Gadwall, łac: Anas strepera) Program: Monitoring Ptaków Mokradeł Zakres lat: 2007 - 2012	
Wydzielenie: Tylko tereny OSOP Natura 2000		Wydzielenie: Cały obszar kraju	
Rok	Wskaźnik zmian liczebności populacji	Rok	Wskaźnik zmian liczebności populacji
2007	1.0	2007	1.0
2008	0.54	2008	0.79
2009	0.8	2009	1.03
2010	0.53	2010	0.47
2011	0.37	2011	0.53
2012	0.36	2012	0.99

Wyniki dla Anas strepera Gatunek: Krakwa (ang: Gadwall, łac: Anas strepera) Program: Monitoring Ptaków Mokradeł Zakres lat: 2007 - 2012		Wyniki dla Anas strepera Gatunek: Krakwa (ang: Gadwall, łac: Anas strepera) Program: Monitoring Ptaków Mokradeł Zakres lat: 2007 - 2012	
Wydzielenie: Tylko tereny OSOP Natura 2000		Wydzielenie: Cały obszar kraju	
Rok	Rozpowszechnienie	Rok	Rozpowszechnienie
2007	0.14	2007	0.1
2008	0.24	2008	0.27
2009	0.22	2009	0.2
2010	0.21	2010	0.18
2011	0.2	2011	0.2
2012	0.14	2012	0.19

Stanowiska występowania w obszarze/Stan zachowania stanowisk i siedlisk gatunku w obszarze

Stan zachowania w obszarze - C (dane z SDF); C (po weryfikacji w ramach planu zadań ochronnych)

Perkoz dwuczuby objęty ochroną ścisłą (Dz. U. z 2004 r. Nr 220, poz. 2237).

Status zagrożenia w Europie: (V) gatunek narażony na wyginięcie.

BirdLife International: SPEC 3 (Gromadzki 2004).

Krakwa gnieździła się w roku 2004, kiedy jego liczebność oceniono na 25-28 par (Szyra 2004).

Gatunek w ramach monitoringów przeprowadzonych w roku 2008 został stwierdzony, a jego liczebność oceniono na 44-55 par (Betleja J., Rojek M., Sojka A., Chlebek G., Szyra D. 2010).

W latach 2005-2009 jej liczebność oceniono na 20-45 par lęgowych (tab. 1). Co roku w czerwcu i lipcu widywano samice z młodymi. Wiosną pierwsze ptaki pojawiały się

w 2.-3. dekadzie marca. Jesienią maksymalnie widziano 85 os. - 15.09.2007. Skrajne daty: 20.02.2008 - 2 ptaki i 20.11.2005 - 3 ptaki.

Zagrożenia:

Istniejące:

1. Zbyt wczesne rozpoczynanie okresu polowań tj. pod koniec sezonu lęgowego, a jeszcze przed wylotem ptaków na zimowiska.

Potencjalne:

1. Płoszenie ptaków poprzez wchodzenie w miejsca lęgowe.
2. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez aktywne wypalanie istniejącej roślinności (wypalanie trzcinowisk).
3. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez zaprzestanie hodowli ryb na stawach. Zmiana funkcji stawów na skutek niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej, zmiana stawów na ośrodki rekreacyjne.
4. Płoszenie ptaków - planowany rozwój ścieżek rowerowych. Wytyczenie ścieżek w sposób zagrażający ptakom, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania lęgów.
5. Zabijanie ptaków.
6. Presja ze strony drapieżników, szczególnie norki amerykańskiej i jenota.
7. Presja ze strony lisa.

Moduł B

3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem

Przedmioty ochrony objęte Planem										
L.p.	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali <i>FV,U1,U2,XX</i>	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali <i>FV,U1,U2,XX</i>	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali <i>FV,U1,U2,XX</i>	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali <i>FV,U1,U2,XX</i>	Uwagi

	Gatunki									
1	Bączek (zwyczajny)	A022	07A4	Stan populacji: XX Stan siedliska: FV Perspektywy ochrony/zachowania: U1	e001 (e001)	U1	U1	U1	U1	Oceny parametru "stan populacji" dokonano w oparciu o waloryzację wskaźnika "Liczba par lęgowych" ocenionego na XX Oceny parametru "stan siedliska" dokonano w oparciu o waloryzację wskaźnika "Obecności i dostępność siedlisk do rozrodu" ocenionego na FV
2	Hełmiatka (zwyczajna)	A058	763D	Stan populacji: FV Stan siedliska: FV Perspektywy ochrony/zachowania: FV	e001 (e001)	FV	FV	FV	FV	Oceny parametru "stan populacji" dokonano w oparciu o waloryzację wskaźnika "Liczba par lęgowych" ocenionego na FV Oceny parametru "stan siedliska" dokonano w oparciu o waloryzację wskaźnika "Obecności i dostępność siedlisk do rozrodu" ocenionego na FV
3	Krakwa	A051	87A0	Stan populacji: FV Stan siedliska: FV Perspektywy ochrony/zachowania: FV	e001 (e001)	FV	FV	FV	FV	Oceny parametru "stan populacji" dokonano w oparciu o waloryzację wskaźnika "Liczba par lęgowych" ocenionego na FV Oceny parametru "stan siedliska" dokonano w oparciu o waloryzację wskaźnika "Obecności i dostępność siedlisk do rozrodu" ocenionego na FV
4	Perkoz dwuczuby	A005	C97C	Stan populacji: FV Stan siedliska: FV Perspektywy ochrony/zachowania: FV	e001 (e001)	FV	FV	FV	FV	Oceny parametru "stan populacji" dokonano w oparciu o waloryzację wskaźnika "Liczba par lęgowych" ocenionego na FV Oceny parametru "stan siedliska" dokonano w oparciu o waloryzację wskaźnika "Obecności i dostępność siedlisk do rozrodu" ocenionego na FV
5	Podgorzałka (zwyczajna)	A060	FD33	Stan populacji: XX Stan siedliska: FV Perspektywy ochrony/zachowania: XX	e001 (e001)	U2	XX	XX	XX	Oceny parametru "stan populacji" dokonano w oparciu o waloryzację wskaźnika "Liczba par lęgowych" ocenionego na XX Oceny parametru "stan siedliska" dokonano w oparciu o waloryzację wskaźnika "Obecności i dostępność siedlisk do rozrodu" ocenionego na FV

4. Analiza zagrożeń

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia
			istniejące	potencjalne	
1	Bączek (zwyczajny) A022	07A4	1. turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych;	2. pojazdy zmotoryzowane; 3. wypalanie; 4. Zaniechanie gospodarki wodnej; 5. ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; 6. obserwowanie przyrody; 7. napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; 8. produkcja energii wiatrowej; 9. obce gatunki inwazyjne; 10. drapieżnictwo; 11. Polowanie;	1. Płoszenie ptaków poprzez wchodzenie, wjeżdżanie w miejsca lęgowe; 2. Płoszenie ptaków Pojazdy zmotoryzowane; 3. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez aktywne wypalanie istniejącej roślinności (wypalanie trzcinowisk).; 4. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez zaprzestanie hodowli ryb na stawach. Zmiana funkcji stawów na skutek niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej, zmiana stawów na ośrodki rekreacyjne; 5. Wytyczanie nowych ścieżek pieszych lub rowerowych z wyjątkiem terenu wokół stawów: Rzymskie, Podymacz oraz grobli między działkami nr 557/9 i 569/10 w sposób powodujący płoszenie ptaków, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania lęgów; 6. Wytyczanie nowych ścieżek pieszych lub rowerowych z wyjątkiem terenu wokół stawów: Rzymskie, Podymacz oraz grobli między działkami nr 557/9 i 569/10 w sposób powodujący płoszenie ptaków, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania lęgów; 7. Kolizje ptaków z liniami wysokiego i średniego napięcia.; 8. Kolizje ptaków z turbinami elektrowni wiatrowych.; 9. Presja ze strony drapieżników, szczególnie norki amerykańskiej i jenota.; 10. Presja ze strony lisa.; 11. Płoszenie ptaków Polowanie;
2	Hełmiatka (zwyczajna) A058	763D		1. wypalanie; 2. Polowanie; 3. Zaniechanie gospodarki wodnej; 4. ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; 5. obserwowanie przyrody; 6. napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; 7. produkcja energii wiatrowej; 8. obce gatunki inwazyjne; 9. drapieżnictwo; 10. turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych;	1. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez aktywne wypalanie istniejącej roślinności (wypalanie trzcinowisk).; 2. Płoszenie ptaków Polowanie; 3. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez zaprzestanie hodowli ryb na stawach. Zmiana funkcji stawów na skutek niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej, zmiana stawów na ośrodki rekreacyjne.; 4. Wytyczanie nowych ścieżek pieszych lub rowerowych z wyjątkiem terenu wokół stawów: Rzymskie, Podymacz oraz grobli między działkami nr 557/9 i 569/10 w sposób powodujący płoszenie ptaków, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania lęgów; 5. Wytyczanie nowych ścieżek pieszych lub rowerowych z wyjątkiem terenu wokół stawów: Rzymskie, Podymacz oraz grobli między działkami nr 557/9 i 569/10 w sposób powodujący płoszenie ptaków, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania lęgów; 6. Kolizje ptaków z liniami wysokiego i średniego napięcia. ; 7. Kolizje ptaków z turbinami elektrowni wiatrowych.; 8. Presja ze strony drapieżników, szczególnie norki amerykańskiej i jenota.; 9. Presja ze strony lisa.; 10. Płoszenie ptaków poprzez wchodzenie, wjeżdżanie w miejsca lęgowe;
3	Krakwa A051	87A0		1. ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; 2. obserwowanie przyrody; 3. napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; 4. produkcja energii wiatrowej; 5. obce gatunki inwazyjne; 6. drapieżnictwo; 7. Polowanie; 8. Zaniechanie gospodarki wodnej; 9. wypalanie; 10. turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych;	1. Wytyczanie nowych ścieżek pieszych lub rowerowych z wyjątkiem terenu wokół stawów: Rzymskie, Podymacz oraz grobli między działkami nr 557/9 i 569/10 w sposób powodujący płoszenie ptaków, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania lęgów; 2. Wytyczanie nowych ścieżek pieszych lub rowerowych z wyjątkiem terenu wokół stawów: Rzymskie, Podymacz oraz grobli między działkami nr 557/9 i 569/10 w sposób powodujący płoszenie ptaków, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania lęgów; 3. Kolizje ptaków z liniami wysokiego i średniego napięcia.; 4. Kolizje ptaków z turbinami elektrowni wiatrowych.; 5. Presja ze strony drapieżników, szczególnie norki amerykańskiej i jenota.; 6. Presja ze strony lisa.; 7. Płoszenie ptaków Polowanie; 8. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez zaprzestanie hodowli ryb na stawach. Zmiana funkcji stawów na skutek niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej, zmiana stawów na ośrodki rekreacyjne; 9. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez aktywne wypalanie istniejącej roślinności (wypalanie trzcinowisk).; 10. Płoszenie ptaków poprzez wchodzenie, wjeżdżanie w miejsca lęgowe;

4	Perkoz dwuczuby A005	C97C		1. Zaniechanie gospodarki wodnej; 2. ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; 3. obserwowanie przyrody; 4. napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; 5. produkcja energii wiatrowej; 6. obce gatunki inwazyjne; 7. drapieżnictwo; 8. Polowanie; 9. turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych; 10. wypalanie;	1. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez zaprzestanie hodowli ryb na stawach. Zmiana funkcji stawów na skutek niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej, zmiana stawów na ośrodki rekreacyjne.; 2. Wytyczenie nowych ścieżek pieszych lub rowerowych z wyjątkiem terenu wokół stawów: Rzymskie, Podymacz oraz grobli między działkami nr 557/9 i 569/10 w sposób powodujący płoszenie ptaków, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania łęgów; 3. Wytyczenie nowych ścieżek pieszych lub rowerowych z wyjątkiem terenu wokół stawów: Rzymskie, Podymacz oraz grobli między działkami nr 557/9 i 569/10 w sposób powodujący płoszenie ptaków, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania łęgów; 4. Kolizje ptaków z liniami wysokiego i średniego napięcia.; 5. Kolizje ptaków z turbinami elektrowni wiatrowych.; 6. Presja ze strony drapieżników, szczególnie norki amerykańskiej i jenota.; 7. Presja ze strony lisa.; 8. Płoszenie ptaków Polowanie; 9. Płoszenie ptaków poprzez wchodzenie, wjeżdżanie w miejsca łęgowe; 10. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez aktywne wypalanie istniejącej roślinności (wypalanie trzcinowisk).;
5	Podgorzałka (zwyczajna) A060	FD33		1. turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych; 2. wypalanie; 3. Zaniechanie gospodarki wodnej; 4. ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; 5. obserwowanie przyrody; 6. napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; 7. produkcja energii wiatrowej; 8. obce gatunki inwazyjne; 9. drapieżnictwo; 10. Polowanie;	1. Płoszenie ptaków poprzez wchodzenie, wjeżdżanie w miejsca łęgowe; 2. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez aktywne wypalanie istniejącej roślinności (wypalanie trzcinowisk).; 3. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez zaprzestanie hodowli ryb na stawach. Zmiana funkcji stawów na skutek niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej, zmiana stawów na ośrodki rekreacyjne.; 4. Wytyczenie nowych ścieżek pieszych lub rowerowych z wyjątkiem terenu wokół stawów: Rzymskie, Podymacz oraz grobli między działkami nr 557/9 i 569/10 w sposób powodujący płoszenie ptaków, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania łęgów; 5. Wytyczenie nowych ścieżek pieszych lub rowerowych z wyjątkiem terenu wokół stawów: Rzymskie, Podymacz oraz grobli między działkami nr 557/9 i 569/10 w sposób powodujący płoszenie ptaków, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania łęgów; 6. Kolizje ptaków z liniami wysokiego i średniego napięcia.; 7. Kolizje ptaków z turbinami elektrowni wiatrowych.; 8. Presja ze strony drapieżników, szczególnie norki amerykańskiej i jenota.; 9. Presja ze strony lisa.; 10. Płoszenie ptaków Polowanie;

5. Cele zadań ochronnych

L.p.	Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cele działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
1	Bączek (zwyczajny) A022	U1	- utrzymanie siedlisk gatunku poprzez zachowanie gospodarki stawowej, - zachowanie istniejących szuwarów, - zwiększenie powierzchni siedliska poprzez tworzenie co najmniej 1 wyspy na stawach	10 lat
2	Hełmiatka (zwyczajna) A058	FV	- utrzymanie siedlisk gatunku poprzez zachowanie gospodarki stawowej, - zachowanie istniejących szuwarów, - zwiększenie powierzchni siedliska poprzez tworzenie co najmniej 1 wyspy na stawach	10 lat
3	Krakwa A051	FV	- utrzymanie siedlisk gatunku poprzez zachowanie gospodarki stawowej, - zachowanie istniejących szuwarów, - zwiększenie powierzchni siedliska poprzez tworzenie co najmniej 1 wyspy na stawach	10 lat
4	Perkoz dwuczuby A005	FV	- utrzymanie siedlisk gatunku poprzez zachowanie gospodarki stawowej, - zachowanie istniejących szuwarów, - zwiększenie powierzchni siedliska poprzez tworzenie co najmniej 1 wyspy na stawach	10 lat
5	Podgorzałka (zwyczajna) A060	XX	- utrzymanie siedlisk gatunku poprzez zachowanie gospodarki stawowej, - zachowanie istniejących szuwarów, - zwiększenie powierzchni siedliska poprzez tworzenie co najmniej 1 wyspy na stawach	10 lat

Moduł C

6. Ustalenie działań ochronnych

L.p.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr	Nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie

1	A022 - Bączek (zwyczajny) - 07A4	Nr	Działania związane z ochroną czynną					
		1						
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		1	Działania obligatoryjne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Stosowanie tradycyjnych metod chowu i hodowli ryb w ziemnych stawach typu karpiowego. Zgodnie z zapisami pozwoleń wodno-prawnych.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		2	Działania obligatoryjne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Zachowanie siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony w obszarze.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		3	Działania obligatoryjne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Zachowanie siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony w obszarze.	Stawy Wielikąt: Malik, Żabniok, Podymacz, Rzymskie. Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		4	Działania fakultatywne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Utrzymanie powierzchni zarośniętej roślinnością wynurzoną na niezmiennym poziomie, przy +/- 3% tolerancji tej powierzchni.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		5	Działania fakultatywne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Pozostawianie napełnionych stawów w okresie 15 kwietnia- 31 sierpnia, z wyjątkiem pierwszych i drugich przesadek oraz stawów, na których prowadzona jest rekultywacja, konserwacja, remont.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		6	Działania fakultatywne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Budowa co najmniej 1 wyspy na terenie kompleksu Stawów Wielikąt: umocnienia kamieniami, faszyną itp. materiałami całej linii brzegowej wyspy.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów lub RDOŚ w Katowicach
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
		1						
Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony							
1								

2	A058 - Helmiatka (zwyczajna) - 763D	Nr	Działania związane z ochroną czynną					
		1						
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		1	Działania obowiązkowe: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Stosowanie tradycyjnych metod chowu i hodowli ryb w ziemnych stawach typu karpiego. Zgodnie z zapisami pozwoleń wodno-prawnych.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		2	Działania obowiązkowe: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Zachowanie siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony w obszarze.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		3	Działania obowiązkowe: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Zachowanie siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony w obszarze.	Stawy Wielikąt: Malik, Żabniok, Podymacz, Rzymskie. Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		4	Działania fakultatywne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Utrzymanie powierzchni zarośniętej roślinnością wynurzoną na niezmiennym poziomie, przy +/- 3% tolerancji tej powierzchni.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		5	Działania fakultatywne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Pozostawianie napełnionych stawów w okresie 15 kwietnia - 31 sierpnia, z wyjątkiem pierwszych i drugich przesadek oraz stawów, na których prowadzona jest rekultywacja, konserwacja, remont. W przypadku konieczności remontu lub konserwacji stawu, należy go pozostawić nienapełnionym w okresie 15 kwietnia - 31 sierpnia.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		6	Działania fakultatywne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Budowa co najmniej 1 wyspy na terenie kompleksu Stawów Wielikąt: umocnienia kamieniami, faszną itp. materiałami całej linii brzegowej wyspy	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów lub RDOŚ w Katowicach
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
		1						
		Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
1								

3	A051 - Krakwa - 87A0	Nr					Działania związane z ochroną czynną										
		1															
		Nr											Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				
		1	Działania obligatoryjne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Stosowanie tradycyjnych metod chowu i hodowli ryb w ziemnych stawach typu karpiowego. Zgodnie z zapisami pozwoleń wodno-prawnych.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35.			W okresie obowiązywania PZO		Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej		Właściciele lub użytkownicy gruntów					
		2	Działania obligatoryjne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Zachowanie siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony w obszarze.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35.			W okresie obowiązywania PZO		Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej		Właściciele lub użytkownicy gruntów					
		3	Działania obligatoryjne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Zachowanie siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony w obszarze.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.			W okresie obowiązywania PZO		Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej		Właściciele lub użytkownicy gruntów					
		4	Działania fakultatywne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Utrzymanie powierzchni zarośniętej roślinnością wynurzoną na niezmiennym poziomie, przy +/- 3% tolerancji tej powierzchni.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.			W okresie obowiązywania PZO		Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej		Właściciele lub użytkownicy gruntów					
		5	Działania fakultatywne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Pozostawianie napełnionych stawów w okresie 15 kwietnia- 31 sierpnia, z wyjątkiem pierwszych i drugich przesadek oraz stawów, na których prowadzona jest rekultywacja, konserwacja, remont. W przypadku konieczności remontu lub konserwacji stawu, należy go pozostawić nienapełnionym w okresie 15 kwietnia - 31 sierpnia.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.			W okresie obowiązywania PZO		Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej		Właściciele lub użytkownicy gruntów					
		6	Działania fakultatywne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Budowa co najmniej 1 wyspy na terenie kompleksu Stawów Wielikąt: umocnienia kamieniami, faszyną itp. materiałami całej linii brzegowej wyspy.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.			W okresie obowiązywania PZO		Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej		Właściciele lub użytkownicy gruntów lub RDOŚ w Katowicach					
		Nr											Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych				
		1															
		Nr											Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony				
		1															

4	A005 - Perkoz dwuczuby - C97C	Nr	Działania związane z ochroną czynną					
		1						
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		1	Działania obowiązkowe: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Stosowanie tradycyjnych metod chowu i hodowli ryb w ziemnych stawach typu karpiowego. Zgodnie z zapisami pozwoleń wodno-prawnych.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		2	Działania obowiązkowe: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Zachowanie siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony w obszarze.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		3	Działania obowiązkowe: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Zachowanie siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony w obszarze.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		4	Działania fakultatywne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Utrzymanie powierzchni zarośniętej roślinnością wynurzoną na niezmiennym poziomie, przy +/- 3% tolerancji tej powierzchni.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		5	Działania fakultatywne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Pozostawianie napełnionych stawów w okresie 15 kwietnia- 31 sierpnia, z wyjątkiem pierwszych i drugich przesadek oraz stawów, na których prowadzona jest rekultywacja, konserwacja, remont. W przypadku konieczności remontu lub konserwacji stawu, należy go pozostawić nienapełnionym w okresie 15 kwietnia - 31 sierpnia.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		6	Działania fakultatywne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Budowa co najmniej 1 wyspy na terenie kompleksu Stawów Wielikąt: umocnienia kamieniami, faszną itp. materiałami całej linii brzegowej wyspy.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów lub RDOŚ w Katowicach
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
		1						
		Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
		1						

5	A060 - Podgorzałka (zwyczajna) - FD33	Nr	Działania związane z ochroną czynną					
		1						
		Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
		1	Działania obowiązkowe: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Stosowanie tradycyjnych metod chowu i hodowli ryb w ziemnych stawach typu karpiego. Zgodnie z zapisami pozwoleń wodno-prawnych.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		2	Działania obowiązkowe: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Zachowanie siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony w obszarze.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		3	Działania obowiązkowe: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Zachowanie siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony w obszarze.	Stawy Wielikąt: Malik, Żabniok, Podymacz, Rzymskie. Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		4	Działania fakultatywne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Utrzymanie powierzchni zarośniętej roślinnością wynurzoną na niezmiennym poziomie, przy +/- 3% tolerancji tej powierzchni.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		5	Działania fakultatywne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Pozostawianie napełnionych stawów w okresie 15 kwietnia - 31 sierpnia, z wyjątkiem pierwszych i drugich przesadek oraz stawów, na których prowadzona jest rekultywacja, konserwacja, remont. W przypadku konieczności remontu lub konserwacji stawu, należy go pozostawić nienapełnionym w okresie 15 kwietnia - 31 sierpnia.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów
		6	Działania fakultatywne: Utrzymanie gospodarki rybackiej na stawach	Budowa co najmniej 1 wyspy na terenie kompleksu Stawów Wielikąt: umocnienia kamieniami, faszną itp. materiałami całej linii brzegowej wyspy.	Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	W okresie obowiązywania PZO	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej	Właściciele lub użytkownicy gruntów lub RDOŚ w Katowicach
		Nr	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
		1						
		Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
		1						

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

L.p.	Przedmiot ochrony	Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
1	Bączek (zwyczajny) A022	- utrzymanie siedlisk gatunku poprzez zachowanie gospodarki stawowej, - zachowanie istniejących szuwarów, - zwiększenie powierzchni siedliska poprzez tworzenie co najmniej 1 wyspy na stawach	-Populacja łęgowa - Siedliska gatunku	- Liczba par łęgowych - Obecności i dostępność siedlisk do rozrodu	Monitoring populacji i siedlisk na terenie stawów hodowlanych w okresie od kwietnia do sierpnia. Ocena wskaźników parametru populacji łęgowej i siedliska.	Co 3 lata począwszy od trzeciego roku obowiązywania PZO	Stawy Wielikąt: Syryński I, Syryński II, Syryński III, Syryński IV, Malik, Lubomski I, Lubomski II, Topolowy, Cymynkiok, Razy, Żabniok, Podymacz, Grabowski, Nowy, Nowik, Rzymskie. Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	RDOŚ w Katowicach	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej
2	Hełmiatka (zwyczajna) A058	- utrzymanie siedlisk gatunku poprzez zachowanie gospodarki stawowej, - zachowanie istniejących szuwarów, - zwiększenie powierzchni siedliska poprzez tworzenie co najmniej 1 wyspy na stawach	-Populacja łęgowa - Siedliska gatunku	- Liczba par łęgowych - Obecności i dostępność siedlisk do rozrodu	Monitoring populacji i siedlisk na terenie stawów hodowlanych w okresie od kwietnia do sierpnia. Ocena wskaźników parametru populacji łęgowej i siedliska.	Co 3 lata począwszy od trzeciego roku obowiązywania PZO	Stawy Wielikąt: Syryński I, Syryński II, Syryński III, Syryński IV, Malik, Lubomski I, Lubomski II, Topolowy, Cymynkiok, Razy, Żabniok, Podymacz, Grabowski, Nowy, Nowik, Rzymskie. Działki ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	RDOŚ w Katowicach	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej

3	Krakwa A051	- utrzymanie siedlisk gatunku poprzez zachowanie gospodarki stawowej, - zachowanie istniejących szuwarów, - zwiększenie powierzchni siedliska poprzez tworzenie co najmniej 1 wyspy na stawach	-Populacja łęgowa - Siedliska gatunku	- Liczba par łęgowych - Obecności i dostępność siedlisk do rozrodu	Monitoring populacji i siedlisk na terenie stawów hodowlanych w okresie od kwietnia do sierpnia. Ocena wskaźników parametru populacji łęgowej i siedliska.	Co 3 lata począwszy od trzeciego roku obowiązywania PZO	Stawy Wielikąt: Syryński I, Syryński II, Syryński III, Syryński IV, Malik, Lubomski I, Lubomski II, Topolowy, Cymynkiok, Razy, Żabniok, Podymacz, Grabowski, Nowy, Nowik, Rzymskie. Działy ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	RDOŚ w Katowicach	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej
4	Perkoz dwuczuby A005	- utrzymanie siedlisk gatunku poprzez zachowanie gospodarki stawowej, - zachowanie istniejących szuwarów, - zwiększenie powierzchni siedliska poprzez tworzenie co najmniej 1 wyspy na stawach	-Populacja łęgowa - Siedliska gatunku	- Liczba par łęgowych - Obecności i dostępność siedlisk do rozrodu	Monitoring populacji i siedlisk na terenie stawów hodowlanych w okresie od kwietnia do sierpnia. Ocena wskaźników parametru populacji łęgowej i siedliska.	Co 3 lata począwszy od trzeciego roku obowiązywania PZO	Stawy Wielikąt: Syryński I, Syryński II, Syryński III, Syryński IV, Malik, Lubomski I, Lubomski II, Topolowy, Cymynkiok, Razy, Żabniok, Podymacz, Grabowski, Nowy, Nowik, Rzymskie. Działy ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	RDOŚ w Katowicach	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej
5	Podgorzałka (zwyczajna) A060	- utrzymanie siedlisk gatunku poprzez zachowanie gospodarki stawowej, - zachowanie istniejących szuwarów, - zwiększenie powierzchni siedliska poprzez tworzenie co najmniej 1 wyspy na stawach	-Populacja łęgowa - Siedliska gatunku	- Liczba par łęgowych - Obecności i dostępność siedlisk do rozrodu	Monitoring populacji i siedlisk na terenie stawów hodowlanych w okresie od kwietnia do sierpnia. Ocena wskaźników parametru populacji łęgowej i siedliska.	Co 3 lata począwszy od trzeciego roku obowiązywania PZO	Stawy Wielikąt: Syryński I, Syryński II, Syryński III, Syryński IV, Malik, Lubomski I, Lubomski II, Topolowy, Cymynkiok, Razy, Żabniok, Podymacz, Grabowski, Nowy, Nowik, Rzymskie. Działy ewidencyjne nr: 241507_2.0003.AR_3G.569/10, 241507_2.0003.AR_3G.557/9, 241507_2.0003.AR_3G.541/43, 241507_2.0003.AR_2.1/1, 241507_2.0003.AR_3G.576/35, 241507_2.0003.AR_3G.568/22, 241507_2.0003.AR_3G.1028/24, 241507_2.0003.AR_3G.265/23.	RDOŚ w Katowicach	Brak możliwości określenia poziomu cen we wskazanej perspektywie czasowej

8. Wskazania do dokumentów planistycznych

L.p.	Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
1	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte uchwałą nr XXXVII/79/2009 Rady Gminy Krzyżanowice z dnia 3 grudnia 2009 roku. (Uchwała Nr XXXVII/79/2009 Rady Gminy Krzyżanowice z dnia 3 grudnia 2009 roku w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krzyżanowice)	Odstąpienie od zapisu dopuszczającego lokalizację elektrowni wiatrowych na terenach położonych na północ od Tworkowa.
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą nr XLIV/22/2010 Rady Gminy Krzyżanowice z dnia 24/06/2010 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Krzyżanowice w granicach administracyjnych z wyłączeniem terenu planowanego zbiornika retencyjnego „Racibórz Dolny” Uchwała ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego z 25 sierpnia 2010 r. Nr 161 poz. 2642	Brak wskazań do zmian w dokumentach planistycznych, niezbędnych do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000
3	Zmiana fragmentów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wschodniej części gminy Lubomia oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia dla obszaru obejmującego sołectwo Buków przyjęta uchwałą nr XIV/77/2011 Rady Gminy Lubomia z dnia 29 sierpnia 2011 r. w sprawie uchwalenia zmiany fragmentów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wschodniej części gminy Lubomia oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia dla obszaru obejmującego sołectwo Buków. Rozstrzygnięcie Nadzorcze Nr IF/III/0911/38/11 Wojewody Śląskiego z dnia 3 października 2011 r. (Katowice, dnia 17 października 2011 r.) ogłoszone w Dz. Urz. Woj. Śl. z 3 października 2011r. Nr 248 poz. 4183	Brak wskazań do zmian w dokumentach planistycznych, niezbędnych do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000
4	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte uchwałą nr XXXI/213/2001 Rady Gminy Lubomia z dnia 28 grudnia 2001 roku w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia.	Brak wskazań do zmian w dokumentach planistycznych, niezbędnych do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000
5	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte uchwałą nr XXXI/213/2001 Rady Gminy Lubomia z dnia 28 grudnia 2001 roku w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia.	Brak wskazań do zmian w dokumentach planistycznych, niezbędnych do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000
6	Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia przyjęte uchwałą nr XLIII/262/2009 Rady Gminy Lubomia z dnia 28 sierpnia 2009r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia	Brak wskazań do zmian w dokumentach planistycznych, niezbędnych do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000
7	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, Marszałek Województwa, Katowice, czerwiec 2004	Brak wskazań do zmian w dokumentach planistycznych, niezbędnych do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000
8	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, Marszałek Województwa, Katowice, czerwiec 2004	Brak wskazań do zmian w dokumentach planistycznych, niezbędnych do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000
9	Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny na rzece Odrze w województwie śląskim (polder)	Brak wskazań do zmian w dokumentach planistycznych, niezbędnych do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000

9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony

Sporządzenie planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 nie jest konieczne. Ostoja ta wyznaczona została jako obszar specjalnej ochrony ptaków w drodze Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 - Dz. U. Nr 198, poz. 1226 (zmienione Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków - Dz. U. Nr 25, poz. 133). Podstawową przesłanką wyznaczenia ostoi Stawy Wielikąt i Las Tworkowski była ochrona gatunków ptaków występujących w dolinie Odry. Przedmiotami ochrony w obszarze są dwa gatunki ptaków wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: A022 bączek (*Ixobrychus minutus*) i A060 podgorzałka (*Aythya nyroca*) oraz trzy gatunki ptaków migrujących nie wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: A058 hełmiatka (*Netta rufina*), A005 perkoz dwuczuby (*Podiceps cristatus*) i A051 krakwa (*Anas strepera*). Stan ochrony gatunków określono na podstawie danych zawartych w książce "Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce" oraz w opracowaniu „Ostoje ptaków w Polsce - wyniki inwentaryzacji, część I”. Ze względu na ww. istniejące dane pozwalające na określenie oceny stanu gatunku, nie stwierdzono potrzeby przeprowadzenia prac terenowych.

Dla ochrony ww. gatunków zdefiniowano działania ochronne z podziałem na działania obligatoryjne tj.:

1. Stosowanie tradycyjnych metod chowu i hodowli ryb w ziemnych stawach typu karpiego. Zgodnie z zapisami pozwoleń wodno-prawnych.

2. Zachowanie siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony w obszarze oraz działania fakultatywne tj.:

1. Utrzymanie powierzchni zarośniętej roślinnością wynurzona na niezmiennym poziomie, przy +/- 3% tolerancji tej powierzchni.

2. Pozostawianie napełnionych stawów w okresie 15 kwietnia- 31 sierpnia, z wyjątkiem pierwszych i drugich przesadek oraz stawów, na których prowadzona jest rekultywacja, konserwacja, remont. W przypadku konieczności remontu lub konserwacji stawu, należy go pozostawić nienapełnionym w okresie 15 kwietnia - 31 sierpnia.

3. Budowa co najmniej 1 wyspy na terenie kompleksu Stawów Wielikąt: umocnienia kamieniami, faszyną itp. materiałami całej linii brzegowej wyspy.

Podmiotem odpowiedzialnym za wykonanie przedmiotowych działań będą właściciele lub użytkownicy gruntów, a w przypadku budowy wyspy: właściciele lub użytkownicy gruntów lub RDOŚ w Katowicach bądź inne podmioty i organizacje zainteresowane przedmiotem działania.

Na terenie stawów Wielikąt zaplanowano co 3 lata począwszy od trzeciego roku obowiązywania PZO, prowadzenie monitoringu populacji i siedlisk na terenie stawów hodowlanych w okresie od kwietnia do sierpnia oraz ocena wskaźników parametru populacji lęgowej i siedliska.

W przypadku przedmiotów ochrony obszaru nie wskazano potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.

Opracowanie kolejnego planu zadań ochronnych powinno być wykonane do 2023r.

10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic

L.p.	Zapis SDF	Proponowany zapis SDF	Uzasadnienie do zmiany
1			

Proponowany przebieg granicy na tle istniejących granic obszaru	Uzasadnienie do zmiany
Brak dokumentów	

11. Zestawienie uwag i wniosków

L.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	Moduł A		
1			

	Moduł B		
1			
	Moduł C		
1			

12. Literatura

13. Załączniki

Nazwa

[fotorelacja z I spotkania ZLW PLB240003](#)

[fotorelacja z II spotkania ZLW PLB240003](#)

[fotorelacja z III spotkania ZLW PLB240003](#)

[informacja o przystąpieniu do sporządzania prac nad projektem planu](#)

[informacja prasowa o przystąpieniu do sporządzania prac nad projektem planu](#)

[informacja z I spotkania ZLW PLB240003](#)

[informacja z II spotkania ZLW PLB240003](#)

[informacja z III spotkania ZLW PLB240003](#)

[program II spotkania ZLW PLB240003](#)

[program III spotkania ZLW PLB240003](#)

[Projekt Zarządzenia PLB240003](#)

[SDF PLB240003](#)

Data dodania

2013-10-30 16:08:01

2013-10-30 16:08:01

2013-10-30 16:08:01

2013-10-30 16:08:01

2013-10-30 16:08:01

2013-10-30 16:08:01

2013-10-30 16:08:01

2013-10-30 16:08:01

2013-10-30 16:08:01

2013-10-30 16:08:01

2013-10-30 16:08:01

2013-10-30 16:08:01

[1. Etap wstępny pracy nad Planem](#)

[1.1. Informacje ogólne](#)

[1.2 Ustalenie terenu objętego Planem](#)

[1.3. Mapa obszaru Natura 2000](#)

[1.4. Opis założeń do sporządzania Planu](#)

[1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem](#)

[1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.](#)

[1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności](#)

[1.8. Zespół Lokalnej Współpracy](#)

[Etap II Opracowanie projektu Planu](#)

[Moduł A](#)

[2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony](#)

[2.2. Ogólna charakterystyka obszaru](#)

[2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów](#)

[2.4. Zagospodarowanie terenów i działalność człowieka](#)

[2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego](#)

[2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych - dane zweryfikowane](#)

[2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych](#)

[2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru](#)

[2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru](#)

[Moduł B](#)

[3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem](#)

[4. Analiza zagrożeń](#)

[5. Cele zadań ochronnych](#)

[Moduł C](#)

[6. Ustalenie działań ochronnych](#)

[7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony](#)

[8. Wskazania do dokumentów planistycznych](#)

[9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony](#)

[10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic](#)

[11. Zestawienie uwag i wniosków](#)

[12. Literatura](#)

[13. Załączniki](#)

